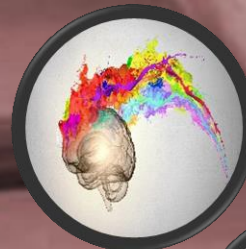

Volume: 4

Issue: 1

Black Sea Journal of Public and Social Science

ISSN: 2618-6640

BLACK SEA JOURNAL OF PUBLIC AND SOCIAL SCIENCE
(BSJ PUB SOC SCI)

Black Sea Journal of Public and Social Science (BSJ Pub Soc Sci) is a double-blind peer-reviewed, open-access international journal published electronically 2 times (January and July) in a year since January 2018. It publishes, in English and Turkish, full-length original research articles, innovative papers, conference papers, reviews, mini-reviews, rapid communications or technical note by the scientists on various aspects of both theoretical and empirical articles and case studies relating to education, sociology, political science, history, law in society and related disciplines and also covers articles on any fields of social science.

ISSN: 2618-6640

Phone: +90 362 408 25 15

Fax: +90 362 408 25 15

Email: bsjsocsci@@blackseapublishers.com

Web site: <http://dergipark.gov.tr/bssocialscience>

Sort of publication: Periodically 2 times (January and July) in a year

Publication date and place: January 01, 2021 - Samsun, TURKEY

Publishing kind: Electronically

OWNER

Prof. Dr. Hasan ÖNDER

Sevtap TIRINK

DIRECTOR IN CHARGE

Assoc. Prof. Uğur ŞEN

EDITOR BOARDS

EDITOR IN CHIEF

Prof. Dr. Hasan ÖNDER, Ondokuz Mayıs University, TURKEY

Assoc. Prof. Uğur ŞEN, Ondokuz Mayıs University, TURKEY

SECTION EDITORS*

Prof. Dr. Aglaia (Litsa) LIOPA-TSAKALIDI, Institute of Western Greece, GREECE

Prof. Dr. Aleksandre MGHEBRİSHVİLİ, Gori State University, GEORGIA

Prof. Dr. Anvarbek MOKEEV, Kyrgyz-Turkish Manas University, KYRGYZSTAN

Prof. Dr. Bozkurt KOÇ, Ondokuz Mayıs University, TURKEY

Assoc. Prof. Dr. Akın TEMUR, Ondokuz Mayıs University, TURKEY

Assoc. Prof. Dr. Burul SAGINBAYEVA, Kyrgyz-Turkish Manas University, KYRGYZSTAN

Assoc. Prof. Dr. Farhood GOLMOHAMMADI, Islamic Azad University, IRAN

Asst. Prof. Dr. Arzu SECER, Cukurova University, TURKEY

Asst. Prof. Dr. Didem ÇABUK, Suleyman Demirel University, TURKEY

Dr. Ercüment YİĞİT, Marmara University, TURKEY

---

* The ranking is arranged alphabetically within the academic title

EDITORIAL - ADVISORY BOARD*

Prof. Dr. Giorgi SOSİASHVILI, Gori State University, GEORGIA

Prof. Dr. İbrahim TELLİOĞLU, Ondokuz Mayıs University, TURKEY

Prof. Dr. Kakha N. KVASHILAVA, Sokhumi State University, GEORGIA

Prof. Dr. Lia AKHALADZE, Sokhumi State University, GEORGIA

Prof. Dr. Merab BERİDZE Samtskhe - Javakheti State University, GEORGIA

Prof. Dr. Mirian MAKHARADZE, İvane Cavakhişvili Tbilisi State University, GEORGIA

Prof. Dr. Roin KARVELİSHVİLİ, İvane Cavakhişvili Tbilisi State University, GEORGIA

Prof. Dr. Zaza ŞAŞİKADZE, Shota Rustaveli State University, GEORGIA

---

* The ranking is arranged alphabetically within the academic title

STATISTIC EDITOR

Assoc. Prof. Dr. Taner TUNÇ, Ondokuz Mayıs University, TURKEY

ENGLISH EDITOR

Asst. Prof. Dr. Sezen Ocak YETİSGİN, Ondokuz Mayıs University, TURKEY

TURKISH EDITOR

Prof. Dr. Serkan ŞEN, Ondokuz Mayıs University, TURKEY

REVIEWERS OF THE ISSUE*

Prof. Dr. Cennet OĞUZ, Selçuk University, TURKEY

Prof. Dr. Mustafa ŞAHİN, Kahramanmaraş Sütçü İmam University, TURKEY

Assist. Prof. Dr. Bakiye KILIÇ TOPUZ, Iğdır University, TURKEY

Assist. Prof. Dr. Gülferah ERTÜRKMEN, Kahramanmaraş Sütçü İmam University, TURKEY

Assist. Prof. Dr. İsmet BOLAT, Kahramanmaraş Sütçü İmam University, TURKEY

Assist. Prof. Dr. Sema KONYALI, Namık Kemal University, TURKEY

Assist. Prof. Dr. Yeşim AYTOP, Kahramanmaraş Sütçü İmam University, TURKEY

Dr. Aynur KARABACAK ÇELİK, Atatürk University, TURKEY

Dr. Nur İlkay ABACI, Ondokuz Mayıs University, TURKEY

Dr. Shamsheer UL HAQ, Ondokuz Mayıs University, TURKEY

Dr. Sharoo FENADZ, St.Joseph's College of Pharmacy, INDIA

Dr. Vincy PRINCE, Shardha University, INDIA

---

* The ranking is arranged alphabetically within the academic title

Volume 4, Issue 1 (2021)

Table of Contents

Research Article

1. LAND FRAGMENTATION IN CONFRONTING TO SUSTAINABLE AGRICULTURAL DEVELOPMENT AND FOOD SECURITY IN IRAN

(İran'da sürdürülebilir tarımsal kalkınma ve gıda güvenliği ile ilgili arazi parçalanmasının etkisi)

Farhood GOLMOHAMMADI.....1-10

2. ASSESSMENT OF MENTAL HEALTH AND ITS ASSOCIATION WITH DEMOGRAPHIC VARIABLES AMONG STUDENTS

(Ruh sağlığının değerlendirilmesi ve öğrenciler arasında demografik değişkenlerle ilişkisi)

Raju ASIRVATHAM, Maneesha MV SUDHAN, Janula RAJU.....11-17

3. ANALYSIS OF SCHOOL PRINCIPALS' VIEWS ON LOCAL AND CENTRAL IN-SERVICE TRAINING ACTIVITIES

(Okul müdürlerinin mahalli ve merkezi hizmet içi eğitim faaliyetlerine ilişkin görüşlerinin analizi)

Betül SEZEN, İsmet BOZ.....18-23

4. VISITORS SATISFACTION LEVEL OF RURAL TOURISM ACTIVITIES: THE CASE OF CUMALIKIZIK VILLAGE

(Ziyaretçilerin kırsal turizm faaliyetlerinden memnuniyet düzeyi: Cumalıkızık köyü örneği)

Farhood GOLMOHAMMADI.....24-33

5. IMPACT OF LOCKDOWN DURING COVID-19 PANDEMIC ON PSYCHOLOGICAL WELLBEING AMONG HEALTHY WORKING ADULTS

(Covid-19 pandemisi sırasında kısıtlanmanın sağlıklı çalışan yetişkinler arasında psikolojik sağlık üzerindeki etkisi)

Janula RAJU, Raju ASIRVATHAM, Amna Hussian MADANI.....34-41

LAND FRAGMENTATION IN CONFRONTING TO SUSTAINABLE AGRICULTURAL DEVELOPMENT AND FOOD SECURITY IN IRAN

Farhood GOLMOHAMMADI^{1*}

¹Department of Agricultural Extension and Education, Islamic Azad University, Birjand Branch, Birjand. Iran

Abstract: Land resources have an impact on effective agricultural activity, as well as economic, social and political stability. Sustainable land management is essential to meeting the global challenge of securing soil and water resources that can support an ever increasing population. More efficient production processes and better environmental management systems can significantly reduce pollution and waste, and save water and other resources. Iran, as a major agricultural country in Middle East and North Africa region, has long been in the quest for food self-sufficiency, however the capability of its land and water resources to realize this goal is largely unknown. In these regards land fragmentation, traditional peasantry and small holdings / businesses as major types of agricultural production system in Iran, have been known as main barriers for accessing to increasing productivity and receiving to food self-sufficiency and security. The main aim of this study is recognizing origins, situations and effects of land fragmentation and small holdings in Iran and finding solutions for them. Main research type for doing this study is qualitative approach. Main locations of study were two provinces in Iran, namely Isfahan and South Khorasan provinces. Research finding indicate that several socio-economic, legislative, institutional, governance, political, individual, technical and technological barriers caused majority of this type in land utilization in Iran, and for improving this unfavorable situation we must find and utilize appropriate social, cultural, economic, physical and operational processes to these traditional land use patterns for accessing to sustainable development goals in agricultural production system in Iran.

Keywords: Land fragmentation, Small holdings, Agricultural production system, Iran

*Corresponding author: Department of Agricultural Extension and Education, Islamic Azad University, Birjand Branch, Birjand. Iran

E mail: farhood.gol@gmail.com (F. GOLMOHAMMADI)

Farhood GOLMOHAMMADI <https://orcid.org/0000-0003-0939-4678>

Received: January 28, 2020

Accepted: May 18, 2020

Published: July 01, 2021

Cite as: Golmohammadi F. 2021. Land fragmentation in confronting to sustainable agricultural development and food security in Iran. BJSJ Pub Soc Sci, 4(1): 1-10.

1. Introduction

Nowadays agricultural methods developments that are productively, economically, environmentally and socially sustainable are required immediately (Tohidyan Far and Rezaei-Moghaddam, 2018). Agricultural systems can be managed to minimize the environmental impact of agriculture without sacrificing productivity or conversely, to maximize the ecosystem services provided by agriculture, including productivity (Syswerda and Robertson, 2014).

Agrarian structure and in particular the system of land tenure in many countries, prevent a rise in the standard of living of small farmers and agricultural laborers and impede economic developments. Small holdings or peasant land-scattered strips, are too small to be cultivated with today's modern equipment (Mahmoudi, 1961).

More efficient production processes and better environmental management systems can significantly reduce pollution and waste, and save water and other resources. Land resources have an impact on effective agricultural activity, as well as economic, social and political stability (Cintina and Pukite, 2018).

The biggest problem in transition from traditional

agriculture to modern and up-to-date agriculture is the lack of land consolidation of the fields. Small production units and scatter of the parts cause problems for fundamental equipment, watering yield increase, agriculture machinery usage, and mechanization which are barriers to the usage of advanced production methods. All these elements and lack of proper exploitation system, have negative effects on financial efficiency, sources, and production factors in agriculture (Rashidpour and Rasouliazar, 2019).

Currently, Iran's agriculture supplies about 90% of the domestic food demands but at the cost of consuming 92% of the available freshwater (Mesgaran et al., 2017). In rough terms, the net value of agricultural imports is equal to 14% of Iran's current oil export gross revenue. Located in a dry climatic zone, Iran is currently experiencing unprecedented water shortage problems which adversely, and in some cases irreversibly, affect the country's economy, ecosystem functions, and lives of many people. The mean annual precipitation is below 250 mm in about 70% of the country and only 3% of Iran, i.e. 4.7 million ha, receives above 500 mm/year precipitation (Mesgaran et al., 2017).

Agricultural land management commodities in Iran are

individually owned by farmers (about 99 percent) and farms tend to be small units (Faramarzi, 2012).

Land Reform (1960s) processes in agricultural sector are the origin of land fragmentation in Iran (Kalantari and Abdollahzadeh, 2008). Land Reform in Iran, caused land fragmentation, increased low-land farmers respectively (Keikha and Keikha, 2012).

Problem of fragmented land began from the 19th century in the world, and in the Iranian year 1341 (equal to 1961 A.D.). Scattering and small land areas, are some of the structural elements of traditional agriculture. The distribution of parts will be considered a deterrent. The fragmentation of agricultural lands has been seen more or less in all countries. With regard to problems of land distribution, agricultural planners and politicians recommended integration of land use to solve this problem (Keikha and Keikha, 2012).

Land fragmentation at the household level depends on external policy and market factors, agro-ecological conditions, and farm household characteristics. The resulting level of fragmentation, together with external factors, agro-ecological conditions and farm characteristics, affects agricultural production (Shuhao, 2005).

Countries with traditional agricultural structures face small and fragmented plots, cultivation is carried on to non-geometric small-scale plots which limit application of farm machinery, mechanization development, and putting to practice new cultivation methods. Therefore, application of modern technology, aimed at increasing yield and reducing production costs, has a direct relationship with land consolidation and optimum size of cultivation plots (Kalantari and Abdollahzadeh, 2008).

Although land fragmentation may have different meanings in different countries or regions, it covers two main aspects: (1) it refers to the spatial dispersion of farmers' plots over a wide area; and (2) it implies the subdivision of farm property into undersized units that are too small for rational (efficient) cultivation; and (3) the last type sees distance as an important aspect of land fragmentation (Shuhao, 2005).

In a study by Kalantari and Abdollahzadeh (2008) they showed that household average annual income, per capita arable land, size of land rented by household, labour force of household, family size, number of crop planted by household and size of land rented out, contributing to land fragmentation in Fars province, south center of Iran. Some studies showed that when there is a missing market for the commodities, farmers tend to diversify their cropping mixture to satisfy their consumption, which will be best suited by fragmented land. Indeed this is an extension of risk reduction examples. The different emphasizes in causes of fragmentation have a very strong practical implication. If fragmentation is a result of farmer's rational choice, we would assume that land consolidation would not be carried out unless conditions related to farmers' decision of cropping changed. If, however, land fragmentation is a result of supply side

factors, land consolidation may have its benefits exceed its costs (Kalantari and Abdollahzadeh, 2008).

Nevertheless, 25 percent of the rural population is landless in Iran, and 33 percent of the remaining have small lands, with poverty level income and frequent underemployment. Fewer farmers enjoy better conditions, with a more dynamic agriculture, capable of providing higher per capita income in Iran.

Widening rural and urban disparities persist, with rapidly growing urban population, migration to urban areas and reduced employment opportunities in rural areas, affecting access to available food for both urban and rural population in Iran.

Iran has a rich knowledge base, mass of expertise and a widespread network of research, training and educational institutions, although the full potential of this reservoir is not being harnessed because of archaic management practices (CPF, 2016).

However, the small sizes of land holdings and the high degree of land fragmentation may be important obstacles to the adoption of new technologies by smallholders.

Under existing technologies, considerable productivity improvement can be achieved by addressing the factors constraining technical efficiency. Land consolidation can be an important option in this respect (Shuhao, 2005).

Land consolidation, reducing the number of parts, increasing acreage, increasing land values, reduced water consumption, increased use of agricultural machinery, agricultural products and ultimately increase the income of farmers had a significant effect. So there is a direct relationship between the land consolidation and mechanization of the agricultural products (Keikha and Keikha, 2012).

Sustainable land management can promote the use of agriculture land by motivating owners to manage land, develop farms and benefit from the environment without endangering it (Cintina and Pukite, 2018). The use of agricultural land is important for sustainable land management, whose mission is to maintain or improve production and provision of services, protect natural resources, ensure economic viability, prevent water quality deterioration and reduce soil degradation, reduce production risks (Allahyari et al., 2013) & (Cintina and Pukite, 2018).

Land consolidation should be considered in the framework of general policies of rural development and agriculture, because it is an essential tool for achieving sustainable development in rural areas (Keikha and Keikha, 2012). Small holdings or peasant land-scattered strips (with and without belonging land to farmers) are major types of agricultural lands in country and 87 percent of them are in this category (Iranian Bureau of Statistics, 2019).

With considering above statements, we perceive that major type of agricultural production system namely small holdings and businesses are not favorable methods for accessing to increasing productivity and receiving to food self-sufficiency and security in present and future in

Iran. The main aim of this study is recognizing origins, situations and effects of land fragmentation and small holdings and finding solutions for them in Iran.

1.1. The Factors Influencing Land Use

The factors influencing land use are indicated as follows:

1. Socio-economic factor,
2. Environmental factor,
3. Institutional factor (Cintina and Pukite, 2018).

The socio-economic factor is characterized by availability and use of land resources, introduction of innovative technologies, development of economic sectors and territories, environment and infrastructure, land capacity and productivity, living environment and population, credit facilities and investments, increase of competitiveness and use of renewable energy resources (Allahyari et al., 2013 ; Cintina and Pukite, 2018).

The use of agricultural land plays a major role in credit facilities, because the successful use of credit facilities can improve farms through the introduction of innovative technologies, as this can improve land management rapidly, save time, resources and produce more productive yields. Land capacity and productivity also play an important role in utilizing agricultural land, the more productive the land is, the more likely it is that it will be managed and yielded. Also, great importance is the territory, place where the land is located and its population or habitat area.

There is a regularity between the use of land and habitat area, for example, the larger the population, the more land is used in this territory, the less populated area, the more likely it is that the agricultural land will not be fully exploited in this area. Possibility of use of land is also influenced by the environmental factor (Cintina and Pukite, 2018).

Environmental factors are characterized by: biodiversity (genetic diversity, diversity of species and diversity of ecosystems), ecological integrity (ecosystem structure and processes), and natural capital (the soil in which we grow food, raw materials for construction and clothing, water for drinking and even the air we breathe). Environmental factor includes inadequate water supply, excessive drought or moisture, and the spread of plant diseases (Cintina and Pukite, 2018).

The use of land is also influenced by an institutional factor that is characterized as the interaction of regulatory norms and organizations. It is important to harmonize land use with statutory norms and regulations so that the way of land use does not conflict with the norms established by law.

These factors also have a significant impact on the use of agricultural land and its effectiveness (Cintina and Pukite, 2018).

In order to determine the factors influencing the use of agricultural land, it is necessary to look at the factors influencing other factors as well.

In a study "Effective Factors on Agricultural Land Use Change in Guilan Province, Iran" identified five factors influencing the use of agricultural land:

1. Economic factor,
2. Social factor,
3. Governance and political factor,
4. Technical and technological factor,
5. Individual factor (Allahyari et al., 2013).

The economic factors are high production costs, low prices for agricultural products, resulting in a decrease in profits from the use of agricultural land. Low income creates pressure on the owners and, as a result, decreases or the owners are forced to completely abandon the management of agricultural land. Intensive use of agricultural land reduces land productivity. In order to improve the productivity of agricultural land, it is necessary to invest in, for example, land fertilization, thereby increasing the cost of utilizing agricultural land, resulting in the loss of motivation to manage this land (Allahyari et al., 2013).

Social factor is characterized by changes in the population, for example, growth in urban areas and a decrease in rural areas. An important indicator is also the level of education of the population and opportunities for attending special courses to exit from traditional agriculture. Also, social factor indicators include the migration of people from the countryside to cities, the lack of employment opportunities in rural areas. The use of agricultural land is also affected by the fact that agricultural production is largely seasonal, which has a significant impact on the number of workers (Allahyari et al., 2013; Cintina and Pukite, 2018).

Governance and political factors are characterized by lack of support for producers, import of products, inheritance of land, lack of support for young farmers, an increase in land rent, timely reimbursement of damages, lack of support for producers, resulting in the purchase and sale of agricultural land. Foreign imports have an impact on production, because imported products can be cheaper to purchase than local produce. The use of agricultural land is also affected by the inheritance of the land, which is related to the wishes of the new owner to sell the land, but until the documents are arranged, the land is not used. In addition, the use of agricultural land is affected by the fact that, when inheriting land, it becomes a joint property between the heirs, as a result of which this land belongs to several owners as a joint property or it is divided into real parts, which leads to fragmentation of land. Such activities may result in non-economic production (Allahyari et al., 2013; Cintina and Pukite, 2018).

Technical and technological factors are characterized by traditional production methods, changes in land treatment technologies, poor knowledge of the use of pesticides and chemical fertilizers, as well as inappropriate plowing system causing losses and changes in soil physical and chemical properties (Allahyari et al., 2013; Cintina and Pukite, 2018). The individual factor is characterized by physically heavy work related to the use of agricultural land, as labor productivity decreases as a result of aging, which may reduce the use of agricultural

land, as well as the state of health affected land use and associated changes (Allahyari et al., 2013; Cintina and Pukite, 2018).

The main problems associated with the use of agricultural land are the increase in unused agricultural land and the continued degradation of land, but the major problem of land use is the existence of a fragmented property structure. These factors are affected by the economic, social, governance and political, technical and technological, environmental and individual factors. When problems and factors affecting the use of agricultural land are identified, it is necessary to look at the ways to ensure more efficient land use (Cintina and Pukite, 2018).

1.2. Shortcomings of Land Fragmentation and Necessity for Consolidation

Land-use efficiency differs according to land use needs, for example, whether the land is used by large agricultural enterprises: associations, cooperatives, research and education establishments or used by smaller or larger private households. Increasing land-use efficiency is a topical issue in many countries; therefore, indicators of land efficiency measurement systems and ways of calculating economic land efficiency are being developed (Cintina and Pukite, 2018).

Low productivity of small-holder farmers, their limited access to land, combined with water shortage, excessive ground water withdrawal, inadequacy of irrigation systems and excessive post-harvest losses, aging farmers with low literacy, who have limited access to quality seeds of improved variety are main problems in agriculture system in Iran. For them, low productivity interacts with food security conditions (CPF, 2016).

It is true that in traditional systems, fragmentation had some advantages, but under an agricultural renovation condition, fragmentation is a serious limiting factor. It causes a high increase in costs and makes productivity improvement activities uneconomical.

Therefore, consolidation of fragmented plots of lands for achieving optimum size and shape of farmland, directly affects productivity. The experiences of different countries confirm this claim. In view of these considerations, numerous land consolidation and land reform policies have been implemented to reduce fragmentation in European countries like the Netherlands and France, in African countries like Kenya, Tanzania and Rwanda, and elsewhere. Small landholdings were well-adapted to Iran's agriculture sector. With increasing population pressure and more efficient technology, they are coming under increasing strain. In the long run, they may be not adaptive at all. Therefore, for economic crop production, it is necessary to execute land consolidation programs that can provide appropriate living standards for farmers. According to some studies, the optimum farm size for economic crop production should be at least 12 ha (Lahsaeizadeh, 2007).

Because farmers with smallholdings are unable to take advantage of the new technology and were thus less

productive. The low productivity of small farms constrains sustainable crop production at regional and national levels. Summarizing these arguments, land fragmentation is considered as one of the major obstacles to achieve sustainable rural livelihoods, in Iran. Accordingly, the extensive arrays of smallholdings need to be restructured and consolidated. Although land fragmentation is a recognized problem in Iran, little empirical research has been done on its driving factors and their relative importance. A better understanding of the causes of land fragmentation in Iran is needed, especially now that the country is confronted with the challenge of agricultural modernization resulting from its entry into the World Trade Organization (WTO) (Kalantari and Abdollahzadeh, 2008).

1.3. Causes of Farmland Fragmentation (FF)

The causes of FF listed in the literature can be divided into two broad categories. The first regarded fragmentation as a result of exogenous or so-called supply side factors. Apart from the natural restriction, other factors include (1) partial inheritance system or population pressure; (2) significant imperfections in the land market; and (3) the breakdown of common property system under the pressure of population growth.

It is logical to argue that partial inheritance leads to land fragmentation when land with similar quality is equally divided by heirs. Other studies indicated that high transaction costs in labour markets and failures in commodity market were also responsible for the land fragmentation (Kalantari and Abdollahzadeh, 2008).

1.4. Advantages and Disadvantages of Small Units and Land Fragmentation

Households with many fragmented plots may use the land rental market to decrease the dispersion of their land and increase production efficiency. In other words, land renting in and out depends positively on land fragmentation. At the village level, number of crop planted by household as sign for traditional and livelihood agriculture plays an important role on land fragmentation. In this case, land fragmentation may be a perfectly logical and sound response to soil and crop variations or to spreading the risk of climatic and other hazards. Small field tends to lessen the damage of soil erosion and protect crops in a severe climatic condition. Since crops have distinctive growth requirements, a diversification in agricultural production caused by land fragmentation may reduce risk in total agricultural production. Per capita arable land availability is likely to be correlated with variation in land quality (soil types, water access, drainage conditions, road access, and so on). Income from off-farm employment increase land fragmentation by improving the land rental market by households (Kalantari and Abdollahzadeh, 2008).

Such subdivision into small units, may however be beneficial to farmers in certain circumstances (if markets for insurance, agricultural labor and so on are missing) and at certain points in time (depending on the technology level and institutional arrangements).

In addition to private gains, fragmentation may offer social benefits. Fragmentation induced by land distribution during land reform in many countries (Bulgaria, Vietnam and China, for example) realized a high degree of equity among smallholders and contributed to a high degree of national food self-sufficiency. The costs associated with high levels of fragmentation are seen principally in terms of inefficient resource allocation (labor and capital) and the resulting cost increase in agricultural production. Small and highly scattered land plots will remain an important obstacle to cost reduction and productivity in rice production, and possibly even to soil quality improvement in the near future (Shuhao, 2005).

For example, in China consolidation of small, fragmented plots into a smaller number of larger plots located at smaller distances to the homestead have obtained following goals: (1) reduces production costs, (2) causes a shift from labor-intensive methods towards the use of modern technologies, (3) reduces technical efficiency and increases input use efficiency, (4) contributes to soil quality improvement, and (5) increases the availability of the two major yield-limiting factors in rice production, namely the available phosphorus and potassium in the soil. Land fragmentation also plays a role in farm management. Consolidation of small, fragmented plots into a smaller number of larger plots increases input-efficiency by inducing lower quantities of labor and herbicides use at given yield levels (Shuhao, 2005).

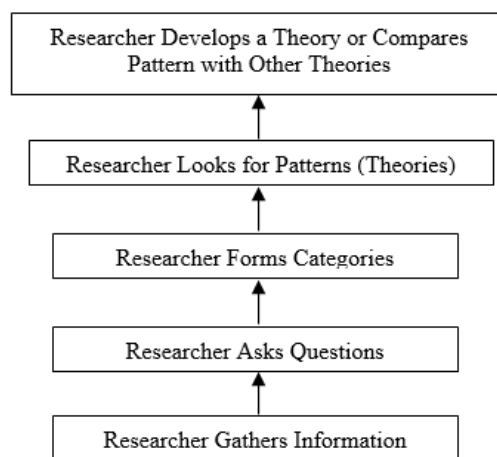
2. Material and Methods

Main challenging factor in land-use conflict studies is the multidisciplinary nature of this issue, and thus, different stockholders from various influential parties are involved. For doing this study utilized qualitative approach with its main tools for gathering information such as participatory observation, maps, scientific articles, pictures, documents (Iranian and foreign scientific magazines and journals, TV and radio programs, Iranian Bureau of Statistics), discussion with experts, professors and beneficiaries and field research and specially in above provinces.

As Creswell (1994. PP: 94-95) noted in a qualitative study, one does not begin with a theory to test or verify. Instead consistent with the inductive model of thinking, a theory may emerge during the data collection and analysis phase of the research or be used relatively late in the research process as a basis for comparison with other theories. (Figure 1).

Main locations of study were rural areas in two provinces in Iran, namely Isfahan and South Khorasan provinces because of accessibility of them for author and also land fragmentation, peasantry and small holdings are more stronger and visible in them. Author utilized various documents such as Iranian and foreign scientific magazines and journals, TV and radio programs, Iranian Bureau of Statistics, discussions with experts, professors and beneficiaries and field research and visits by himself

specially in above provinces. In below map, showed locations of this study as A and B. (Figure 2).

Figure 1. The inductive mode of research in a qualitative study (Creswell, 1994).

Main locations of study were rural areas in two provinces in Iran, namely Isfahan and South Khorasan provinces because of accessibility of them for author and also land fragmentation, peasantry and small holdings are more stronger and visible in them. Author utilized various documents such as Iranian and foreign scientific magazines and journals, TV and radio programs, Iranian Bureau of Statistics, discussions with experts, professors and beneficiaries and field research and visits by himself specially in above provinces. In below map, showed locations of this study as A and B. (Figure 2).

Figure 2. Map locations of doing this study, A (South Khorasan province, east of Iran) and B (Isfahan province, center of Iran) (Iranian Bureau of Statistics, 2019).

3. Results

In this section of study discussing various aspects, situations and problems of small holdings and land fragmentation in Isfahan and South Khorasan provinces

in center and east of Iran. Isfahan province has extent of 107027 km² and 5121000 population, and has fourth rank in extent and sixth rank in population among provinces of Iran.

There are 207000 stakeholders in agricultural sector in this province. Isfahan, Falavarjan and Najafabad cities have most number of these stakeholders. 5680000 ha of lands in Isfahan province are arable and this province has been allocated first to fifth ranks in producing various garden and livestock products in the country (Iranian Bureau of Statistics, 2019). As same as the country, small holdings or peasant land-scattered strips is major type of farming system in Isfahan province. More detailed information presented in Table 1.

South Khorasan province has extent of 150800 km² and 772000 population, and has third rank in extent (9.3 percent extent of the country) and 30th rank in population among provinces of Iran (0.97 percent population of the country and lowest density of population in one km² in the country).

There are 82845 stakeholders in agricultural sector in this province that more than 99 percent of them are small holdings or peasant land-scattered strips (with and without belonging land to farmers). Agricultural sector contribute 29 percent of total productions and 32 percent of total employment in this province. Saffron, Jujuba and Barberry are most important agricultural productions in this province. Also, there are 6254 Canats (Traditional subterranean canal for exploiting underground water) in this arid region (First rank in the country) (Iranian Bureau of Statistics, 2019). (Figures 4 and 5).

Land fragmentation, peasantry and small farms as major type of agricultural production system in Iran was given in Figure 3, Figure 4 and Figure 5.

South Khorasan province has extent of 150800 km² and 772000 population, and has third rank in extent (9.3 percent extent of the country) and 30th rank in population among provinces of Iran (0.97 percent population of the country and lowest density of population in one km² in the country).

Table 1. Situation of stakeholders in agricultural sector in Isfahan province (Iranian Bureau of Statistics, 2019)

Extent of agricultural lands	Number of stakeholders	Extent (ha)	Percent
< 1 ha	102163	32236	58.6
1-2 ha	25652	32897	14.7
2-5 ha	27182	79709	15.6
5-10 ha	11033	70586	6.3
10-20 ha	4977	63245	2.8
20-50 ha	2855	65256	1.5
50-100 ha	538	33825	0.3
> 100 ha	219	46101	0.2
Sum	174120	423858	100

Figure 3. Land fragmentation, peasantry and small farms as major type of agricultural production system in Iran, in 60 Km distance in west of Isfahan city and beside Zayandeh Rood River in center of Iran. Traditional rice farms by utilizing high amount and volume of valuable and scarce water in this arid and semi-arid region of country without sufficient monitoring in this important and critical issue by responsible governmental organizations (By author. Spring, 2019).

There are 82845 stakeholders in agricultural sector in this province that more than 99 percent of them are small holdings or peasant land-scattered strips (with and without belonging land to farmers). Agricultural sector contribute 29 percent of total productions and 32 percent of total employment in this province. Saffron, Jujuba and Barberry are most important agricultural productions in this province. Also, there are 6254 Canats (Traditional subterranean canal for exploiting underground water) in this arid region (First rank in the country) (Iranian Bureau of Statistics, 2019). (Figures 4 and 5).

Land fragmentation, peasantry and small farms as major type of agricultural production system in Iran was given in Figure 3, Figure 4 and Figure 5.

Figure 4. Land fragmentation, peasantry and small farms as major type of agricultural production system in Iran, in Barberry gardens in Robokht village in 60 km distance to Birjand, center of South Khorasan province, east of Iran. As observe, traditional and small Barberry gardens near this village, have low productivity without probability for utilizing modern technologies and mechanization etc. in them (By author. Autumn, 2017).

Figure 5. Land fragmentation, peasantry and small farms as major type of agricultural production system in Iran, Forg district – near borders of Afghanistan - in 100 Km distance to Birjand, center of South Khorasan province, and east of Iran. As observe, traditional and small Saffron and Barberry gardens near and inside of this village, have low productivity without probability for utilizing modern technologies and mechanization etc. in them (By author. Spring, 2018).

After gathering information following results achieved and classified as below:

3.1. Socio-Economic Barriers

- High production costs, low prices for agricultural products, resulting in a decrease in profits from the use of agricultural land. These create pressure on the owners and, as a result, decreases or the owners are forced to completely abandon the management of agricultural land in many rural areas.
- The migration of people from the countryside to cities, changes in the population, growth in urban areas and a decrease in rural areas.
- Low level of education of the farmers' population and lack of their opportunities for attending special courses to exit from traditional agriculture.
- Agricultural production is largely seasonal, which has a significant impact on the number of workers in many rural areas.
- Lack of employment opportunities in many rural areas.

3.2. Legislative, Institutional, Governance and Political Barriers

- Lack of adequate support for producers, lack of support for young farmers, an increase in land rent, timely reimbursement of damages, lack of support for producers, that resulting in the purchase and sale of agricultural land.
- Foreign imports, because imported products can be cheaper to purchase than local producers.
- Inheritance of the land, which is related to the wishes of the new owner to sell the land, but until the documents are arranged, the land is not used, or leads to fragmentation of land. Such activities may result in non-economic production.
- Unavailability and weakness of farmers land cooperatives in many rural areas of Iran.

- Old and insufficient laws that caused prevalence of small holdings and land fragmentation.
- Missing markets for the farmers products and commodities and thus a solution extension for risk reduction by them in many rural areas of Iran.
- Insufficient pay attention and considering sustainable land management by many policy makers and governors in Iran.
- Insufficient credit facilities for motivating farmers in order to consolidating their lands.
- Conflict between consolidating lands with many norms established by law in Iran.

3.3. Individual Barriers

- Prevalence of sub – culture of peasantry in many rural areas of Iran. This caused a major barrier for farmer' participation and coordinating with each other for improving their lives.
- Physically heavy work related to the use of agricultural land by farmers.
- Aging of farmers that causes labor productivity decreases, which may reduce the use of agricultural land, as well as the state of health affected land use and associated changes.
- Many population of farmers and their subsidence livelihood dependency on small farms.

3.4. Technical and Technological Barriers

- Traditional production methods, changes in land treatment technologies, poor knowledge of the use of pesticides and chemical fertilizers, as well as inappropriate plowing system causing losses and changes in soil physical and chemical properties.
- Low rate in adoption of new technologies by smallholders because of their low education.
- Inadequate water supply, excessive drought or moisture that caused farmers preference to small production units in many rural areas of Iran.

4. Discussion

To provide a more sustainable local food supply individuals, communities, corporations, governments, and private foundations are supporting efforts that stimulate economic development in many of the world's semi-arid areas. However, the need for economic development and improved food production must be balanced with agricultural long-term sustainability and the services provided by grasslands (Clay et al., 2014).

Conservation success is often predicated on local support for conservation which is strongly influenced by Perceptions of the impacts that are experienced by local communities and opinions of management and governance (Bennett and Dearden, 2014).

Before land reform in the 1960s that caused land fragmentation in all over the country, the Iranian agriculture sector, in addition to meeting the domestic food requirement, contributed to exports (Kalantari and Abdollahzadeh, 2008).

To promote the sustainable development of agriculture,

forestry and fisheries as a contribution to the eradication of poverty in a more diversified, productive and competitive economy are main fundamental and basic goals in Iran (CPF, 2016).

Agricultural growth depends greatly on productivity improvement. Production resources can be increased through infrastructural development, appropriate technology, new farming methods, and farm management improvement (Kalantari and Abdollahzadeh, 2008).

Land use efficiency is based on agricultural production. Correct and effective land use could solve several problems in food production, improving the welfare and provision of social stability. The use of land and natural resources is an important issue in the development of the country. Efficient land use has an impact on different types of factors, which are mutually contradictory. The main directions for improving and increasing the efficiency of land use are the introduction of intensive farming systems as well as clear national policies and legal regulations related to agricultural production and the use of agricultural land. The main condition for efficient use of agricultural land is the increase in soil fertility. It is based on the improvement of agricultural systems in the holdings: the organization of land areas, the planning of rotational crops, the study of the structure of the sown area, the establishment of a soil treatment system, the maintenance and installation of drainage systems, fertilizer systems, pest, disease and weed control, seed production, environmental protection measures. In this regard, analyzing the problems that are associated with the use of agricultural land is seen as interactive interaction, as the fragmented property structure is one of the reasons influencing the use of agricultural land, which leads to an increase in unused areas of agricultural land, while unused areas of agricultural land are often overgrown with shrubs (Cintina and Pukite, 2018).

The economic efficiency of land use is characterized by the ratio between the amount of production and the cost per land unit area (Baumane et al., 2014).

The efficiency of land use is reflected in materials, and labor costs can be used to determine the efficiency of production and economic land use. The efficiency of land use is influenced by the set of economic measures undertaken to improve land quality and increase productivity.

The essence of land-use efficiency is economic activity, on the one hand, and different resources, and (or) costs – on the other hand (Cintina and Pukite, 2018).

Increasing population has posed insurmountable challenges to agriculture in the provision of future food security, particularly in the Middle East and North Africa (MENA) region where biophysical conditions are not well-suited for agriculture. Iran, as a major agricultural country in the MENA region, has long been in the quest for food self-sufficiency, however, the capability of its land and water resources to realize this goal is largely unknown. The overarching effects of climate change pose

further threats to the sustainability of agricultural systems (Mesgaran et al., 2017).

Sustainable land management is essential to meeting the global challenge of securing soil and water resources that can support an ever increasing population. There is a real need to analyze the economic benefits and long term sustainability of future development against the protection of high class land for current and future production requirements (Curran-Cournane et al., 2014). There is little room for cropland expansion to increase production but redistribution of cropland to more suitable areas may improve sustainability and reduce pressure on water resources, land, and ecosystem in Iran (Mesgaran et al., 2017).

For the efficient use of agricultural land, there are several conditions that need to be met or improved to achieve effective land use. Efficient use of agricultural land has both external and internal conditions that need to be met or improved to achieve effective land use. An essential element of the effectiveness of agricultural land is the organization of land parcels, which ensures proportionality between available land and available labor, financial resources, as well as proportionality with the use of agricultural land, areas of production and specialization of agriculture. Due to lack of work in rural areas, people do not object to work at a lower wage, which leads to lower productivity and, in the end, to inefficient land use, as employees lack motivation to work. Land use efficiency also affects the scarcity of agricultural land, which makes it difficult to organize rotational rotation, which in time affects soil fertility. Mechanical soil cultivation is an essential element of the effectiveness of using agricultural land as it improves soil fertility. It accounts for 30 – 50% of all costs in crop production. Extreme conditions affecting land use efficiency are national legislation, land policy guidelines, credit facilities, land tax rates as well as relationships with agricultural production partners at local, regional and international level (Cintina and Pukite, 2018).

Land fragmentation in Iran is the result of several processes (social, cultural, economic, physical and operational processes) working either together or independently and is caused to a large extent by traditional and livelihood agriculture structure (Kalantari and Abdollahzadeh, 2008).

Enhanced capacity of smallholder producers to achieve higher productivity/production, higher competitiveness of agriculture, forestry and fisheries, and diversification of production are main solutions for promote the sustainable development of agriculture in Iran (CPF, 2016).

5. Conclusion

In the end it must be emphasized that for confronting to unfavorable effects of land fragmentation and accessing to optimal land consolidation, governors and policy makers must removing major barriers in domain of social,

cultural, economic, physical and operational processes and consider several appropriate criteria and processes

in order to accessing land consolidation. An abbreviation of them drawing in Figure 6.

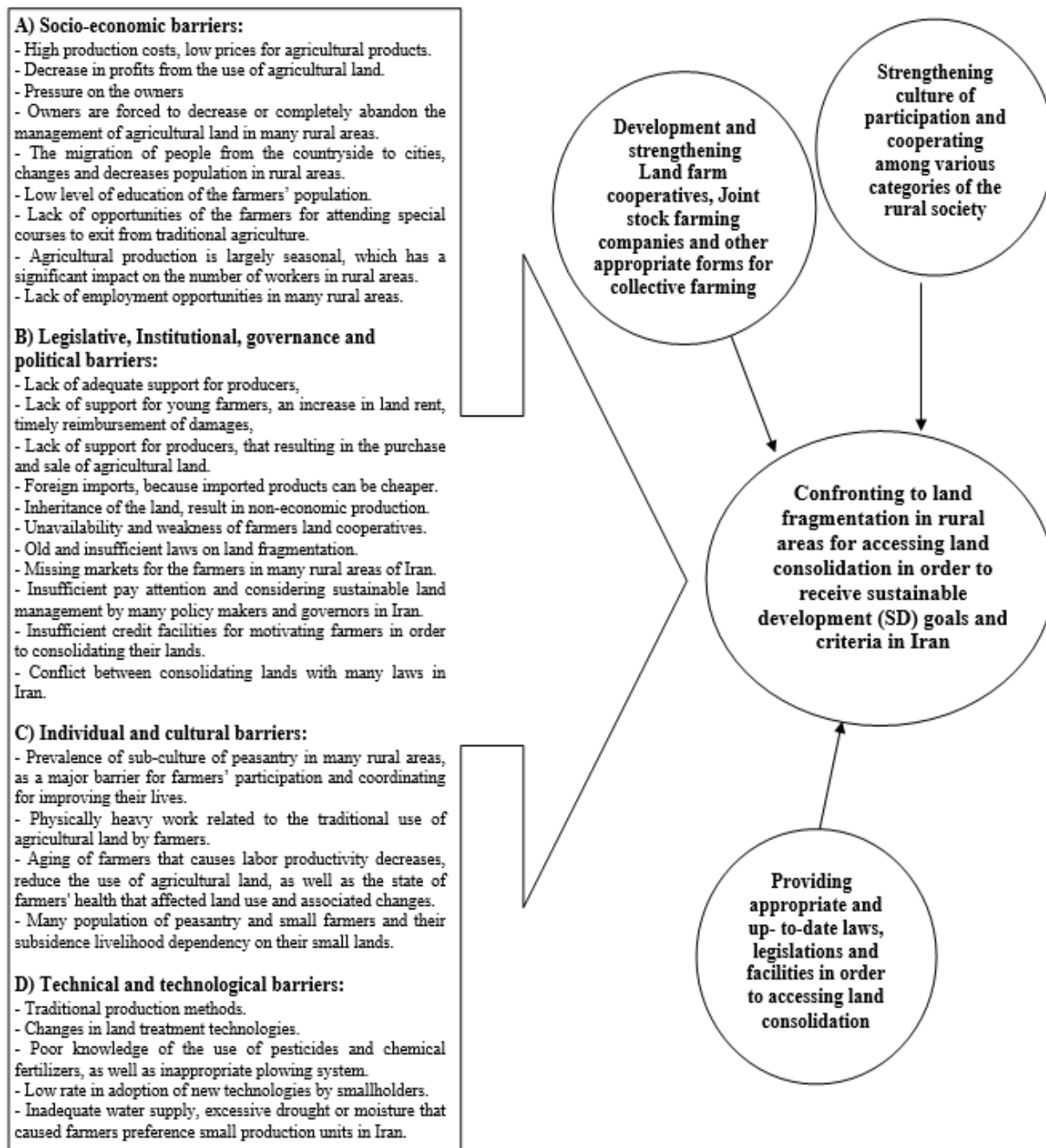

Figure 6. Final and exigency acquired model on the ways of confronting to land fragmentation in Iran.

Author Contributions

The author declares that they have all participated in the design, execution, and analysis of the paper and that they have approved the final version.

Conflict of Interest

The authors declare that there is no conflict of interest.

References

Allahyari MS, Poshtiban A, Koundinya V. 2013. Effective factors on agricultural land use change in Guilan province, Iran. *Medit J Soc Sci*, 11: 744-751.

Baumane V, Celms A, Ratkevics A. 2014. Assessment for

determination possibilities of land use economic efficiency. In: *Proceedings of 13th International scientific conference: Engineering for rural development*. May 29-30 2014, 535-540, Jelgava, Latvia.

Bennett NJ, Dearden P. 2014. Why local people do not support conservation: Community perceptions of marine protected area livelihood impacts, governance and management in Thailand. *Marine Pol*, 44: 107-116.

Cintina V, Pukite V. 2018. Analysis of influencing factors of use of agricultural land. *Rural and environmental engineering, landscape architecture*. *Research Rural Develop*, 1: 181-187.

Clay DE, Clay SA, Reitsma KD, Dunn BH, Smart AJ, Carlson GG, Horvath D, Stone JJ. 2014. Does the conversion of grass lands to row crop production in semi-arid areas threaten global food

- supplies? *Global Food Secur*, 3: 22–30.
- CPF (Country Programming Framework). 2016. Country Programming Framework (CPF) for Iran's agriculture sector in 2012-2016. Prepared by Government of Islamic Republic of Iran (GOI)/ Ministry of Jihad-e-Agriculture (MOJA) and Food and Agriculture Organization (FAO) of the United Nations.
- Creswell JW. 1994. *Research design, qualitative & quantitative approaches*. SAGE Publications, London.
- Curran-Cournane F, Vaughan M, Memon A, Fredrickson C. 2014. Trade-offs between high class land and development: Recent and future pressures on Auckland's valuable soil resources. *Land Use Pol*, 39: 146-154.
- Faramarzi N. 2012. *Agricultural water use in Lake Urmia basin, Iran: an approach to adaptive policies and transition to sustainable irrigation water use*. Department of Earth Sciences Master Thesis in Sustainable Development at Uppsala University, No. 107.
- Iranian Bureau of Statistics. 2019. Statistical center of Iran. <https://www.amar.org.ir/> (accessed date: September 12, 2020).
- Kalantari K, Abdollahzadeh G. 2008. Factors affecting agricultural land fragmentation in Iran: a case study of Ramjerd Sub District in Fars province. *American J Agri Biol Sci*, 3(1): 358-363.
- Keikha Z, Keikha A. 2012. Land consolidation and its economic effects on the city district of Loutak_Zabol. *Int J Eco Res*, 2012v3i5: 53-60
- Lahsaeizadeh A. 2007. *Iran sociology of agriculture (In Persian)*. Tehran Samt Pub Iranian Human Sci Univ. www.samt.ac.ir (accessed date: September 12, 2020).
- Mahmoudi J. 1961. *Land tenure problems in Iran*. A thesis submitted in partial fulfillment of the requirements for the degree of MSc in Agricultural Economical. Utah State University. Logan, Utah.
- Mesgaran MB, Madani K, Hashemi H, Azadi P. 2017. Iran's land suitability for agriculture. *Scientific Reports*, 7: 76-70.
- Rashidpour L, Rasouliazar S. 2019. *Scientific papers series management, economic engineering in agriculture and rural development*, 16(3): Print ISSN: 2284-7995, E-ISSN: 2285-3952.
- Shuhao T. 2005. *Land fragmentation and rice production: a case study of small farms in Jiangxi Province, P. R. China*. PhD. Thesis. Wageningen University.
- Syswerda SP, Robertson GP. 2014. Ecosystem services along a management gradient in Michigan (USA) cropping systems. *Agri Ecosys Env*, 189: 28–35.
- Tohidyan Far S, Rezaei-Moghaddam K. 2018. Impacts of the precision agricultural technologies in Iran: an analysis experts' perception & their determinants. *Inf Proces Agri*, 5: 173–184.

ASSESSMENT OF MENTAL HEALTH AND ITS ASSOCIATION WITH DEMOGRAPHIC VARIABLES AMONG STUDENTS

Raju ASIRVATHAM^{1*}, Maneesha MV SUDHAN², Janula RAJU³

¹Department of Pharmacology, St. Joseph's College of Pharmacy, Cherthala, Kerala, India

²Department of Pharmacology, Shree Krishna Institute of Pharmacy, Parasala, Kerala, India

³Faculty of Nursing, College of Applied Medical Science, King Khalid University, Saudi Arabia

Abstract:

The mental health of pharmacy students has been poor compared to other disciplines and has led to personal and professional consequences. The study was conducted to assess the prevalence of mental health of pharmacy students. It includes 351 randomly selected pharmacy students from a College of Pharmacy located in South India. A self-administered questionnaire was used to elicit information from the respondents. A score of ≥ 3 suggested poor mental while a score < 3 represented good mental health. Data were summarized using proportions, and chi-square test was used to explore associations between categorical variables. Level of significance was set at $p < 0.05$. The mean age of the respondents was 23.4 ± 4.3 years, 63.8% were males, and 0.091% was from the sixth and 23.07% from the fourth year levels of study. Based on the results 39.2% had a poor mental health status, compared to 60.8% with good mental health status. The factors significantly associated with poor mental health, were recent experience of mistreatment by trainers or colleagues, perceived inadequate monthly allowance and perception that medical training is stressful ($p < 0.05$). More than third of undergraduate pharmacy students with traits of poor mental health, provision of accessible mental health services/counselling is strongly recommended early in their training. More than half of students were responded that, they lost their sleep over worry and they had a feeling that they couldn't overcome difficulties. Similarly, 63.81% of students lost their self-confidence and 66.09% students thought themselves worthless.

Keywords: Assessment, Mental health status, Pharmacy students, Association, Socio demographic variables

*Corresponding author: Department of Pharmacology, St. Joseph's College of Pharmacy, Cherthala, Kerala, India

E mail: rajuasirvatham@gmail.com (R. ASIRVATHAM)

Raju ASIRVATHAM

<https://orcid.org/0000-0002-7939-4975>

Maneesha M V SUDHAN

<https://orcid.org/0000-0003-0176-9535>

Janula RAJU

<https://orcid.org/0000-0002-2903-1818>

Received: July 25, 2020

Accepted: August 07, 2020

Published: January 01, 2021

Cite as: Asirvatham R, Sudhan MMV, Raju J. 2021. Assessment of mental health and its association with demographic variables among students. BSJ Pub Soc Sci, 4(1): 11-17.

1. Introduction

Mental health is defined as a state of wellbeing in which every individual realizes his or her own potential, can cope with the normal stresses of life, can work productively and fruitfully, and is able to make a contribution to her or his community, WHO (2019). Poor mental health is strongly related to other health and development concerns in young people notably lower educational achievements, substance abuse, violence, and poor reproductive and sexual health (Patel et al., 2007). Research has proven that the mental health of health professional students in particular, worsens from the beginning of medical school and remains poor throughout training (Guthrie et al., 1995; Givens and Tjia, 2002; Yiu, 2005; Dybbye et al., 2008). Unfortunately, numerous studies suggest that students' mental health worsens during the course of undergraduate studies. (Aktekin et al., 2001; Ball and Bax, 2002; Moffat et al., 2004).

Mental health problems do not just affect the individual. They impact the entire community. The cost of excluding

people with mental health difficulties from an active role in community life is high (Liam and Vivien, 1997). It is projected that up to 340 million people will suffer from depression in the near future. The risk of suicide is high amongst those suffering from depression. Yearly, over 800000 deaths attributable to suicide are recorded worldwide: The majority of suicides are due to depression (Feri et al., 2000).

Pharmacy and medical students have significant mental health needs (Dyrbye et al., 2006). Many health professional students may feel that their stress is associated with academic pressure due to increased class workload, followed by the pressure and having many hours of studies, and the financial difficulties (Roberts et al., 1996; Brimstone et al., 2007; Janula et al., 2019). Pharmacy students' stress burden seems to be higher than that of practicing pharmacists, possibly because they are undergoing considerable changes in progressing from being college students to health professionals (Geslani and Gaebelein, 2013). Numerous factors influence the emotional health of pharmacy students. Pharmacy students' mental stress is associated with their

lower academic satisfaction (Silva and Figueiredo-Braga, 2019).

In India, the role of pharmacist in the society was never been given its due place and did not grow due to less paying job compared to job in industry again it's a burden to the health care professional. This forces us to evaluate status of pharmacy education in India. Before evaluating the status of pharmacy education, it is equally important to evaluate the environment where the pharmacy professionals are educated and analysis of their mental health in order to overcome the social barriers. Hence the present study was aimed to assess the mental health status and its association with socio demographic variables of pharmacy students from south India by using General Health Questionnaire 12 (GHQ-12).

2. Materials and Methods

2.1. Study Setting

The study was carried out among pharmacy students from Thiruvananthapuram, Kerala under Kerala University of Health Sciences. The college possesses permanent spacious academic building with all amenities and infrastructure sprawling over area of 5 acres. The building has spacious class rooms, full-fledged library with internet facility, well equipped laboratories, a modern computer center with global communication facility, an audio visual centre, laboratory animal facility and medicinal garden.

2.2. Study Population and Design

Pharmacy students from the Kerala University of Health Sciences, drawn from all levels of study.

Descriptive cross-sectional survey was used as design.

2.2.3 Sample Size Calculation

The Kish and Leslie Sample size formula for descriptive study was used to calculate the sample size: $n = z^2pq/d^2n$ = minimum sample size; z = critical value at 95% confidence interval; p = proportion of pharmacy students, who identified hostel accommodation as major stressor = 43.8%; d = level of precision.

2.4. Eligibility Criteria

2.4.1. Inclusion criteria

All consenting pharmacy students currently undergoing training in the Kerala University of health sciences were eligible to participate.

2.4.2. Exclusion criteria

Non-consenting and students who were not in college when the study was carried out were excluded from the study.

2.5. Sampling Technique

A total number of pharmacy students per class was obtained from the office of the College Secretary, in all there were a total number of 359 pharmacy students. Later the respondents were randomly selected using simple random sampling. Balloting was the method employed in selecting respondents per class into the study. The list of all the students was obtained from each class representative who constituted the sample frame.

The study was conducted after a brief introduction and the relevant explanation of the terms present in the questionnaire.

Data were collected using a pretested semi structured self-administered questionnaire which consisted of the following sections: Socio demographic characteristics of the respondents and assessment of psychological wellbeing the GHQ-12).

2.6. General Health Questionnaire 12 (GHQ-12)

The GHQ is a self-administered questionnaire designed to detect psychiatric disorders in community and other settings such as primary care. The GHQ-12 was chosen because it has been validated for use in this environment and is short and easy to complete, containing only 12 items. The standard GHQ method of scoring 0-0-1-1 for each item was employed, which allows a maximum score of 12. A cut-off point of 3 for GHQ-12 has been used successfully in this environment and those with a GHQ score of 3 above suggest poor mental health status.

2.7. Data Management

Questionnaires were inspected daily so as to detect errors, and omissions to ensure that it is properly filled. Questionnaires were manually sorted out, coded before entry and cleaned.

2.8. Statistical Analysis

Thereafter the data were entered into a computer for statistical analysis using Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) version 16.0. Frequency, proportions, means and standard deviation was generated to summarize variables. Chi square tests were used to test associations between categorical variables. Level of significance was kept at 5%.

2.9. Ethical Consideration

Ethical approval was sought for and obtained before data collection commenced from teaching faculties of Pharmacy under Kerala University of Health Science (Protocol no: 01/017/skpcrc/bpharm). Careful explanation of the purpose, content and implication was made known to the participants. Confidentiality was assured as names were not required from the subjects. Respondents and non-respondents were not penalized for participating or not participating or not participating in the study.

3. Results

The number of participants per class and their level of study was described in Table 1.

The participants were higher numbers in the first four years of study and gradually reduced at the level of six.

The socio demographic characteristics like age sex monthly allowance etc. of post graduate and graduate students were presented in Table 2 as frequency and percentage. Age group of 19-24 were participated this study where higher frequency and percentage was found with age 21-22, 81 (27%). The least percentage was found with age between 23 and 24 where the percentage was 10.6. Nearly 90.3% of female students and 26.6% of male students were participated in which 13 female

students were married and rest of them are single. 55.8% of students regularly came from their house for their study where as 44.1% of students stayed in hostel (inside the college campus).

Table 1. Total number of participants and level of study

Level of Study (yrs)	Desired sample per class	Number studied
1	90	64
2	92	76
3	92	76
4	92	81
5	32	32
6	32	30

Table 2. Socio demographic characteristics of participants

Sl No	Variable	Frequency n (%)
1	Age(years)	
	<19	64 (21.3)
	19-20	76 (25.3)
	20-21	76 (25.3)
	21-22	81 (27)
	22-23	32 (10.6)
2	Gender	
	Male	80 (26.6)
	Female	271 (90.3)
3	Marital status	
	Single	338 (96.2)
4	Married	13 (037)
	Residence	
5	On campus	155 (44.1)
	Off campus	196 (55.8)
6	Level of study	
	Year1	64 (18.23)
	Year2	76 (21.65)
	Year3	76 (21.65)
	Year4	81 (23.07)
	Year5	32 (0.091)
	Year6	32 (0.091)
7	Monthly allowance	
	5000-9999	
	10000-14999	8 (2.27)
	15000-19999	21 (5.98)
	20000-29999	112 (31.9)
	30000-49999	185 (52.7)
>50000	12 (3.41)	
8	Adequacy of monthly allowance	
	Adequate	141 (40.1)
	Not adequate	210 (59.8)

The level of study was conducted based on their year of graduate and post graduate study in which fourth year students scored more when compared with other years. Monthly allowances were allotted as frequency from 5000-50000 in which higher frequency (52.7%) and percentage was found with between 20000 and 29999. However majority of them reported that their monthly allowances were inadequate.

Perceived stress, selection of course, mistreatment and second chance of pharmacy education statements were calculated and presented in Table3. Almost 50.4% of students declared that their degree programme as stressful and 47.86% of students felt non-stress. About 86.03% of students not experienced any mistreatment in the curriculum where as 11.68% of students reported that under mistreatment and abuse. Nearly 73.78% of students responded that they would not study pharmacy if given as second chance. Exactly ¼ of students showed their interest on the study of pharmacy if given as second chance.

Table 3. Perceived stress, mistreatment and second chance at pharmacy

SL No	Variable	Frequency n (%)
1	Perceived pharmacy education as stressful	163 (52.13)
	Yes	137 (47.86)
	No	-
2	No response	
	Recent experience of mistreatment or abuse	21 (11.68)
	Yes	271 (86.03)
3	No	8 (2.27)
	No response	
	Will you study pharmacy if you get a second chance?	67 (24.78)
4	Yes	228 (73.78)
	No	5 (1.42)
	No response	

The association between some socio-demographic variables and mental health status of pharmacy students were presented in Table 4. It illustrated that the responds of students against General Health Questionnaire. In which, 54.131% of students were responded that, losing of sleep over worry (n=159) and 66.38% of students feeling that they couldn't overcome difficulties. Similarly, 63.81% of students lost their self-confidence and 66.09% (n=221) students though themselves worthless. About 175 students (58.68%) felt unhappy indicated that they were not enjoyed their daily activity. Responds against the questionnaire variables such as perceived stress, selection of course, mistreatment and second chance of pharmacy education were statistically significant (P<0.05) when compared with other variables.

Table 4. Association between some socio-demographic variables and mental health status

Sl No	Variable	Frequency n (%)	χ^2	p-value	Significance
1	Concentrated in what you were doing				
	Yes	155 (49.85)	2.703	0.101	NS
	No	145 (41.31)			
No response	-				
2	Lost much sleep over worry				
	Yes	141 (45.86)	1.063	0.302	NS
	No	159 (54.13)			
No response	-				
3	Felt you were playing a useful part in things				
	Yes	188 (59.25)	11.31	0.007	S
	No	105 (38.74)			
No response	7 (1.9)				
4	Felt capable of making decisions about things				
	Yes	214 (66.6)	20.23	0.007	S
	No	86 (33.3)			
No response	-				
5	Felt constantly under strain				
	Yes	169 (53.84)	5.139	0.023	S
	No	131 (46.15)			
No response	-				
6	Felt you couldn't overcome difficulties				
	Yes	98 (33.6)	0.837	0.360	NS
	No	202 (66.38)			
No response	-				
7	Enjoyed a normal day to day activity				
	Yes	117 (39.03)	0.000	0.980	NS
	No	180 (60.11)			
No response	3 (0.08)				
8	Faced up to problems				
	Yes	154 (49.57)	3.177	0.074	NS
	No	138 (48.14)			
No response	8 (2.27)				
9	Felt unhappy and depressed				
	Yes	129 (42.45)	0.255	0.613	NS
	No	171 (57.54)			
No response	-				
10	Lost confidence in self				
	Yes	102 (34.75)	0.41	0.521	NS
	No	193 (63.81)			
No response	5 (1.42)				
11	Thought of yourself as a worthless person				
	Yes	79 (28.20)	3.572	0.058	NS
	No	221 (66.09)			
No response	-				
12	Felt reasonably happy all things considered				
	Yes	113 (37.89)	-	0.997	NS
	No	175 (58.68)			
No response	-				
13	Selection of pharmacy course				
	Yes	157 (50.4)	14.45	0.001	S
	No	75 (30.19)			
No response	68 (19.37)				

S= significant, NS= non-significant

Table 4. Association between some socio-demographic variables and mental health status (continuing)

Sl No	Variable	Frequency n (%)	χ^2	p-value	Significance
14	Perceived pharmacy education as stressful				
	Yes	163 (52.13)	3.992	0.045	S
	No	137 (47.86)			
No response	-				
15	Recent experience of mistreatment or abuse				
	Yes	21 (11.68)	42.30		S
	No	271 (86.03)			
No response	8 (2.27)				
16	Will you study pharmacy if you get a second chance?				
	Yes	67 (24.78)	6.292	0.012	S
	No	228 (73.78)			
No response	5 (1.42)				

S= significant, NS= non-significant

4. Discussion

The mental health status of pharmacy has long been recognized as a cause for concern in both developed and developing countries.

The study conducted show that in pharmacy profession is still a purely a male dominated one, though there has been increasing number of females entering to the profession. Majority (96.2%) were single and only 3.1% were married this is similar to reports from other study (Omohkotion and Gureje, 2003).

4.1. Mental Health Status of Respondents

Assessment of psychological morbidity or mental health status of the respondents using the GHQ-12 was a key finding in this study. The prevalence of psychological morbidity was 39.2%. This was found to be high compared to studies reported from both High income and Low and middle income countries (Guthrie et al., 1995; Guthrie et al., 1998; Carson et al., 2000; Benitez et al., 2001; Assadi et al., 2007). Earlier studies from United Kingdom using a cut off score of 3- 4 reported slightly lower findings for prevalence of psychiatric morbidity (Firth, 1986; Guthrie et al., 1995; Guthrie et al., 1998).

Reports from Malaysia and Turkey using a cut off of 4 had a prevalence of 46.2%, and 47.9%, respectively. These figures are higher than what was observed in the present study. However, studies conducted among medical students in Pakistan and Spain which used the same cut off as the present study showed comparable results as observed in present study (Sender et al., 2004; Shoukat et al., 2010).

The reasons for our high levels of psychological morbidity are likely to be complex and cannot be attributed to single issues and to be rationalized by the perceived medical school stress and our highly stressful educational environment in which the medical students are. Personal characteristics of our students themselves and possible previous mental health problems may also be considered. These variations in mental health status of medical students shows that effective supportive and mental health services still need to be instituted as a

necessary part of the under graduate medical training both in developed and developing countries.

The socio-demographic characteristics of our sample did not significantly influence the risk of having poor states of mental health. Neither gender nor any of the other socio demographic variables in our study was found to have a significant relationship with psychiatric morbidity. This finding was consistent with other studies (Facundes and Ludermir, 2005; Amr et al., 2007; Dahlin and Runeson, 2007; Nivert and Jehan, 2010). The reason behind this remains unclear. However, other studies reported contrary results which indicated associations with these variables (Chandrashekhar, 2007).

Significant associations were observed among students who perceived their monthly allowance as inadequate and having traits of poor mental health. This finding is consistent with other studies (Dahlin and Runeson, 2007, Sami Abdo et al., 2011). Other factors which negatively influenced the students mental health status included recent mistreatment, were more than two out of every five respondent who experienced recent mistreatment or abuse were more likely to have traits of poor mental health status. This finding was in contrary to that of Shoukat et al., (2010) reported no significant association between mistreatment and psychological morbidity. Likewise the perception of medical training as stressful was also significantly associated with poor mental health states. These findings were consistent with what was observed in Pakistan. The cross-sectional nature of this study was reflective of a period of time and would not allow for results to be generalized for the medical undergraduate population. The classes included in the study were those available at the time the study was being carried out (Shoukat et al., 2010).

A major finding was the level of psychological morbidity or mental health status of the pharmacy students interviewed. The proportion of pharmacy students identified as having traits of poor mental health using the GHQ-12 was quite high and is a cause for concern for our future pharmacy professionals. The presence of accessible mental health services to help identify these

students with psychological morbidity early would help to address most of the problems students encountered.

5. Conclusion

The conclusions drawn are not the results of a systematic assessment. Moreover, our illustration refers to issues among pharmacy students in south India. They may differ from other undergraduate students and postgraduate in several important ways including academic responsibilities, campus life, and relationships with academic advisors. These limitations withstanding, we believe that mental health providers working in college campuses should enhance their training and knowledge by becoming familiar with the topics reviewed here.

Author Contributions

All the authors declare that they have all participated in the design, execution, and analysis of the paper and that they have approved the final version.

Conflict of Interest

The authors declared that there is no conflict of interest.

References

Aktekin M, Karaman T, Senol Y, Erdem S, Erengin H, Akaydin M. 2001. Anxiety, depression and stressful life events among medical students: A prospective study in Antalya, Turkey. *Medical Edu*, 35: 12-17.

Amr M, El-Gilany A, El-Sayed M, El- Sheshtawy E. 2007. Study of stress among medical students at Mansoura University. *Banha Medical J*, 37(5): 25-31.

Assadi S, Nakhaei M, Najaf iF, Faze S. 2007. Mental health in three generations of Iranian medical students and doctors: A crosssectional study. *Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol*, 42: 57- 60.

Ball S, Bax A. 2002. Self-care in medical education: effectiveness of health habits interventions for first-year medical students. *Acad Med*, 77: 911-917.

Benitez C, Quintero J, Torres R. 2001. Prevalence of risk for mental disorders among undergraduate medical students at the Medical School of the Catholic University of Chile. *Rev Med Chil*, 129(2): 173-178.

Brimstone R, Thistlethwaite JE, Quirk F. 2007. Behaviour of medical students in seeking mental and physical health care: exploration and comparison with psychology students. *Med Educ*, 41(1): 74-83.

Carson A, Dias S, Johnston A.2000. Mental health in medical students: a case control study using the 60 item General Health Questionnaire. *Scott Med J*, 45: 115-116.

Chandrashekhkar TS, Pathiyil RS, Binu V, Mukhopadhyay C, Menezes RG. 2007. Psychological morbidity, sources of stress and coping strategies among undergraduate medical students of Nepal. *BMC Medical Edu*, 7(26): 1-8.

Dahlin M, Runeson B. 2007. Burnout and psychiatric morbidity among medical students entering clinical training: a three year prospective questionnaire and interview-based study. *BMC Medical Edu*, 7(6): 1-5.

Dyrbye L, Matthew R, Stanford M, Power D, Eacker A, William H, et al. 2008. Burnout and suicidal ideation among US medical students. *Annals of Internal Medicine*, 149(334): 8-9.

Dyrbye LN, Thomas MR, Shanafelt TD. 2006. Systematic review of depression, anxiety, and other indicators of psychological distress among US and Canadian medical students. *Acad Med*, 81(4): 354-73.

Facundes V, Ludermir A. 2005. Common mental disorders among health care students. *Braz J Psychiatry*, 27(3): 194-200.

Ferri CP, Ames D, Prince M. 2004. Behavioral and psychological symptoms of dementia in developing countries. *Int Psychogeriatrics*, 16(4): 441-459

Firth J. 1986. Levels and sources of stress in medical students. *British Medical J (Clinical Research and Epidemiology)*, 292(6529): 1177-1180.

Geslani GP, Gaebelain CJ. 2013. Perceived stress, stressors, and mental distress among doctor of pharmacy students. *Soc Behav Personal Int J*, 41(9): 1457-1468.

Givens J, Tjia J. 2002. Depressed medical students' use of mental health services and barriers to use. *Acad Medicine*, 77: 918-921.

Guthrie E, Black D S, CM, Hamilton J, Creed F, Tomenson B. 1995. Embarking upon a medical career: Psychological morbidity in first year medical students. *Medical Education*, 29(5): 3-9.

Guthrie E, Black D, Bagalkote H, Shaw C, Campbell M, Creed F. 1998. Psychological stress and burnout in medical students: A five-year prospective longitudinal study. *J R Soc Med*, 91(5): 237-43.

Janula R, Chithra R A, Amna H. 2019. Impact of self-perceived academic stress on health behavior among college students: A comparison between nursing and non-nursing students, *Int J Sci and Res*, 8(9): 1589-1595.

Liam, Vivien. 1997. Moderating the effects of work-based support on the relationship between job insecurity and its consequences. *Work and Stress*, 11(3): 231- 266.

Moffat K, Mc Connachie A, Ross S, Morrison J. 2004. First year medical student stress and coping in a problem-based learning medical curriculum. *Medical Edu*, 38: 482-491.

Nivert Z, Jehan MI. 2010. Psychiatric morbidity among third year medical students at Ain Shams University, Cairo, Egypt. *Middle East Curr Psychiatry*, 18(1): 51-56

Omohkiodion FO, Gureje O. 2003. Psychosocial problems of preclinical students in the University of Ibadan Medical School. *African J Medicine*, 32(1): 55-58.

Ortmeier BG, Wolfgang AP, Martin BC. 1991. Career commitment, career plans, and perceived stress: a survey of pharmacy students. *Am J Pharm Educ*, 55(2): 138-142.

Patel V, Flisher AJ, Hetrick S, McGorry P. 2007. Mental health of young people: a global public-health challenge. *The Lancet*, 369(9569): 1302-1313.

Roberts LW, Hardee JT, Franchini G, Stidley CA, Siegler M. 1996. Medical students as patients: a pilot study of their health care needs, practices, and concerns. *Acad Med*, 71(11): 1225-1232.

Sami Abdo RA-D, Redhwan AA-N, Mustafa AA, Krishna GR. 2011. Stress and coping strategies of students in a medical faculty in Malaysia. *Malaysian J Med Sci*, 18(3): 57-64.

Sender R, Salamero M, Valles A, Valdes M. 2004. Psychological variables for identifying susceptibility to mental disorders in medical students at the University of Barcelona. *MED Educ online*, 9(1): 4350.

Shoukat S, Anis M, Kella D, Qazi F, Samad F, et al. 2010. Prevalence of Mistreatment or Belittlement among medical students – a cross sectional survey at a private medical school in Karachi, Pakistan. *Plus One*, 5(10): 1-7.

Silva RG, Figueiredo-Braga M. 2019. The roles of empathy,

- attachment style, and burnout in pharmacy students' academic satisfaction. *American J Pharmaceutical Edu*, 83(5): 6706.
- WHO. 2008. Mental health challenges of young people. URL: http://www.who.int/mental_health/en/ (accessed date: February 17, 2019).
- Yiu V. 2005. Supporting the well-being of medical students. *CMAJ*, 172(7): 889-890.

OKUL MÜDÜRLERİNİN MAHALLİ VE MERKEZİ HİZMET İÇİ EĞİTİM FAALİYETLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN ANALİZİ

Özlem ARSLAN^{1*}, Mustafa BAYDEMİR²

¹Milli Eğitim Bakanlığı, Kahramanmaraş Ziya Gökalp İlkokulu, 46080, Kahramanmaraş, Türkiye

²Çukurova Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarımsal Yapılar ve Sulama Bölümü, 01330, Adana, Türkiye

Özet: Bu çalışmada, okul müdürlerinin Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından düzenlenen merkezi ve mahalli hizmet içi eğitimlere yönelik görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda okul müdürleri ile görüşmeler yapılmıştır. Araştırmanın amaçları kapsamında okul müdürlerinin görüşlerinin belirlemek amacıyla yöntem olarak nitel araştırma yöntemi tercih edilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 2019-2020 eğitim-öğretim yılında Kahramanmaraş İli Dulkadiroğlu İlçesi'nde görev yapan 20 okul müdürü oluşturmaktadır. Araştırma da amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada, yarı yapılandırılmış görüşme formunda 5 soru bulunmaktadır. Araştırmada elde edilen veriler araştırmacı tarafından içerik analizi yöntemi ile hazırlanmıştır. Araştırmada okul müdürlerinin mahalli ve merkezi hizmet içi eğitim süreçlerinde eksiklikler gördükleri belirlenmiş ve bu eksikliklerin başvuru, planlama, uygulama ve ölçme değerlendirme süreçlerinin tamamında olduğu belirlenmiştir. Hizmet içi eğitimlerde kontenjan, program çeşitliliği, kriter, formatör nitelikleri konularında eksikliklerinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Okul, Okul müdürü, Hizmet içi eğitim

Analysis of School Principals' Views on Local and Central In-Service Training Activities

Abstract: In the research, it was aimed to determine the views of school principals about central and local in-service training organized by Ministry of National Education (MoNE). For this purpose, meetings were held with school principals. For the purposes of the research, qualitative research method was preferred as a method in order to determine the views of school principals. The study group of the research consists of 20 school principals working in Dulkadiroğlu District of Kahramanmaraş Province in the 2019-2020 academic years. In the research, criterion sampling method, one of the purposeful sampling methods, was used. In the study, there are 5 questions in the semi-structured interview form. The data obtained in the research were reported by the researcher through the content analysis method. In the study, it was determined that school principals saw deficiencies in local and central in-service training processes and It has been determined that these deficiencies are in all of the application, planning, implementation and measurement evaluation processes. It has been concluded that there are deficiencies in terms of quota, program variety, criterion, and formater qualities in in-service trainings.

Keywords: School, Principal, In-service training

*Sorumlu yazar (Corresponding author): Milli Eğitim Bakanlığı, Kahramanmaraş Ziya Gökalp İlkokulu, 46080, Kahramanmaraş, Türkiye

E mail: ozlemirim4601@gmail.com (Ö. ARSLAN ÖZKAN)

Özlem ARSLAN <https://orcid.org/0000-0003-4339-5332>

Mustafa BAYDEMİR <https://orcid.org/0000-0003-2434-1478>

Gönderi: 20 Ağustos 2020

Received: August 20, 2020

Kabul: 27 Ağustos 2020

Accepted: August 27, 2020

Yayınlanma: 01 Ocak 2021

Published: January 01, 2021

Cite as: Arslan Ö, Baydemir M. 2021. Analysis of school principals' views on local and central in-service training activities. BSJ Pub Soc Sci, 4(1): 18-23.

1. Giriş

Günümüzde teknolojinin, bilimin, yeni öğrenme alanları ve yöntemlerin baş döndürücü bir şekilde hızlı gelişmeler göstermesi, her meslek grubu için ve özellikle de eğitim ve öğretim alanında çalışanların yeni bilgi ve teknolojileri öğrenmeyi, uygulamayı ve sürdürülebilirliğinin sağlanması yönünden önemli kılmaktadır. Bu yüzden kurumlar artık kendi çalışanlarının çok yönlü beceri sahibi olmalarını ve olmasa dahi süreç içinde gelişmelerini hizmet içi eğitimlerle şart koşmaktadır. Son günlerde uzaktan eğitim gibi kitlesel çevrimiçi kurslar, seminerler, uzaktan eğitim sosyal ağları ve içerik yönetim sistemleri gibi yeni eğitim ve öğretim durumlarının ortaya çıkmasıyla, en gelişmiş eğitimden yararlanma imkânı olan öğretmenler ve eğitim yöneticileri bile, bu imkanları elverişli bir şekilde kullanamadıkları için çok

kısa bir süre içerisinde bulunduğu çağın gerisinde kalabilmektedir.

Hizmet içi eğitim, yeni bilgilerin ortaya çıkmasını ve kişinin değişen koşullar ile baş edebilmesini sağlayarak bir örgütün devamlılığını ve yeni koşullara adapte olabilmelerini kolaylaştırmaktadır (Çetin ve Yalçın, 2002). Yaşanan değişim ve dönüşümlerin kamu sektörünün çeşitli alanlarında da kendini göstermesi ve toplumda sosyal, siyasal ve ekonomik anlamda farklılıklar yaşanması sebebiyle, yöneticilere ve yönetim kavramının kendisine olan bakış açısı da değişmeye başlamıştır. İçinde bulunduğumuz toplumun bireyleri yöneticileri ve yönetici tutumlarına karşı artık eleştirel yaklaşmakta ve bir kurumda sorun yaşanması ya da başarı sağlanması konusundaki sorumlulukların yöneticilere ait olduğu görüşünü benimsemeye başlamışlardır (Bulut ve Baran,

2005). Bir milyondan fazla bir öğretmen ve çalışan kitlesine sahip olan ve aynı zamanda milyonlarca öğrencinin geleceğini şekillendiren Milli Eğitim Bakanlığı yayınlamış olduğu 2023 Vizyon Belgesinde bir okulun şekillenmesinde en büyük paya sahip olan yöneticilerin eğitime ve bu eğitimin niteliği üzerinde önemle durmuştur. Dolayısıyla, bir okulun şekillenmesine en büyük paya sahip olan okul müdürlerine yönelik hizmet içi eğitim ve bu eğitimin niteliğine dair çalışmalar günümüzde ihtiyaç arz eden bir konu haline dönüşmüştür. Hizmet içi eğitimin etkililiği, geleceğe yönelik etkili bir vizyon belirlemek adına hazırlanacak olan stratejilere katkıda bulunulması umulmaktadır. Yapılan araştırma, hizmet içi eğitim ile ilgili yapılacak çalışmalara kaynaklık etmesi ve ışık tutması açısından önem taşımaktadır. Belirlenen amaçlar doğrultusunda araştırmada 4 alt amaç belirlenmiştir. Bu alt amaçlar şu şekildedir:

1. Merkezi ve mahalli hizmet içi eğitimlerin planlama sürecine ilişkin okul müdürlerinin görüşleri nelerdir?
2. Merkezi ve mahalli hizmet içi eğitimlerin başvuru sürecine ilişkin okul müdürlerinin görüşleri nelerdir?
3. Merkezi ve mahalli hizmet içi eğitimlerin uygulama sürecine ilişkin okul müdürlerinin görüşleri nelerdir?
4. Merkezi ve mahalli hizmet içi eğitimlerin ölçme-değerlendirme sürecine ilişkin okul müdürlerinin görüşleri nelerdir?

Eğitime öncelik ve önem veren kuruluşlar değişime kolay uyum sağlayabildiklerinden dolayı da bu alanda öncül rol oynayarak üstünlük elde etmektedirler (Barutçugil, 2002). Günümüzde yaşanan baş döndürücü dönüşüm dalgası, toplumsal ve ekonomik örgütlerden devlet yönetimine kadar birçok alanda değişimleri de beraberinde getirmektedir. Yaşanan gelişmelerin, kamu yönetim sistemini ve bu sistem içindeki çeşitli kurum ve kuruluşları da etkilemesi muhtemel bir gerçektir (Sezik ve Ağır, 2016).

1.1. Hizmet İçi Eğitimin Amaçları

Çağımızda kamu yönetimi anlayışında değişiklikler olmuştur. Yeni anlayışa göre kamuya yönelik olarak "ekonomik", "toplumsal" ve "teknik" içerikli yeni görevler ön plana çıkmış, kamu yönetiminin çok iyi işlemesini, etkin ve rasyonel bir yönetim olmasını zorunlu kılmıştır. Hizmet içi eğitim, yönetim kavramının gelişmesine katkıda bulunur. Kamu kurumlarında yönetimin iyi bir şekilde yerine getirilebilmesinde birçok etken olduğu gibi çalışanların nitelikliliği de önem taşımaktadır.

Hizmet içi eğitimin amaçları, eğitimi yapan örgütün politikasına ve amaçlarına uygun olacak şekilde belirlenmektedir (Gül, 2000).

- Ortaya daha nitelikli bir iş çıkabilmesi için çalışanların ihtiyaç duyulan bilgi ve beceriyi elde etmelerini ve bunu geliştirmelerini sağlamak
- İş hayatlarında terfi edebilmeleri için çalışanların ihtiyaç duyulan beceriyi elde ettirmek,

- Çalışanın kuruma ve işe olan muamelelerini pozitif çevirmek,
- Farklı bir yönden hizmet içi eğitimin gayesi kişiye, kuruma ve genel durumu itibari ile değişiklik arz etmektedir. Bunlar:
- Çalışan bakımından hedef, kişiyi işini daha iyi gerçekleştirebilecek pozisyona ulaştırmaktır.
- Kurum/kuruluş bakımından ise, kendini oluşturan kişilere vazifelerini ne şekilde icra etmeleri ve hep beraber ne çalışmalar yapmaları icap ettiği ile ilgili bilgi takdim etmektir (Canman, 2000).

Böylece eğitimin muvaffak olup olmadığının ölçüsü hizmetin kalitesi ile ölçümü gerçekleştirilir.

Yukarıda sıralanan hedeflerin yerine getirilebilmesi amacıyla belli bir kriterden geçerek göreve gelen çalışanların mantaliterinde, davranışlarında, bilgilerinde hizmet içi eğitim aracılığıyla pozitif ve bütünleştirici farklılıkların, idari sistemin bütün kademelerinde, birimler ile bireyler arasındaki karşılıklı ilişkilerde ahenkli bir çalışma olanağı getirmesi umulmaktadır (Gül, 2000).

1.2. Hizmet İçi Eğitimin Yararları

Hizmet içi eğitimin bireysel ve kurumsal olarak yararları bulunmaktadır. Özellikle bireysel yararlar, eğitim alanında çalışan yöneticilerin kendilerinde bazı özelliklerini ön plana çıkmasını ve bu sayede yöneticisi oldukları kurumlara ve çalışanlarına etkide bulunarak kurumların gelişmesini sağlamaktadır (Öztürk ve Sancak, 2007; Ünsar, 2003):

- Çalışanlara güven duygusu verir ve ileriye yönelik güven duygusu temelinde bakış kazanmasını sağlar.
- Çalışanların stres, gerilim, engelleme ve çatışmalarla mücadele etme gücünü yükseltir.
- Çalışanların verilen görevleri tam olarak ve zamanında yapmalarını sağlar.
- Çalışanların yaptıkları işten haz almalarına ve heyecan duymalarına katkı sağlar.
- Çalışanlara geleceklerini belirleme ve geliştirme için olanak sağlar.
- Çalışanların iletişim becerilerini artırırken, kendine yönelik yaklaşımını da geliştirir.
- Çalışanların iş ortamına uyumuna katkı verir ve çekingенliğini minimize eder.
- Çalışanlar işlerinde devamsızlık yapmazlar, başarıları artar ve saygınlık kazanırlar.
- Çalışanın kurumdaki toplumsal, teknik ve kültürel oluşumu kavramasına katkıda bulunur.
- Çalışanın sosyalleşmesine katkı sağlar.
- Çalışanlara hizmet içi eğitim aracılığıyla iş kazalarından korunmasına yönelik beceriler kazandırılır.

Kurumsal olarak bakıldığında ise;

- İş yerinde verim yükselir, malzeme ve enerji tasarrufu sağlanır, yapılan ürünün kalitesi yükselir.
- İş güvenliği için gerekli tedbirler alınarak iş kazaları azaltılır.
- Yaşanan gelişmelere uyum ve örgüt içi iletişimde

iyileşmeler olur.

- Kurumun personel için, personeline kurum için ne anlama geldiğini, her iki paydaşında birbirinden beklentilerinin neler olduğunu gösterir.
- İş gücünün kalitesi sağlanır.
- İşten ayrılma eğiliminde olan göreve yeni başlayan personelin bu düşüncesinde azalmalar olabilir.

Müdürlerin eğitimine yönelik organize edilen diğer faaliyetlerden biri de internet ortamında yapılan konferans görüşmeleridir. Okul müdürleri "Talking Heads" ve "Go Aheads" gibi okul müdürleri için oluşturulmuş web siteleri yoluyla ülkedeki diğer okul müdürleri ile görüşerek birbirlerine yönetsel manada destek sağlamakta ve karşılıklı gelişimlerini desteklemektedirler (Bush ve Jackson, 2002). Ayrıca son günlerde yaşanan Covid19 salgının etkileri sonucunda okul müdürleri ve diğer eğitimciler "Zoom Meeting", "Instagram", "Skype", "Hangouts Meet", "Goto Meeting" ve "Adobe Connect" gibi konferans programları kullanarak uzaktan eğitim ve hizmet içi programlara katılarak bilgi paylaşımı yaparak, yeni bilgiler edinmişlerdir. Fransa'da bölgesel ve ulusal düzeyde okul yöneticilerinin çalışmalarla ilgili eki gelişimlerine katkıda bulunmak için katılımın zorunlu olmadığı çeşitli hizmet içi eğitim faaliyetleri düzenlenmektedir (Peck ve Ramsey, 1998). Bunlar arasında kısa süreli kurslar veya başka okul ve eğitim veren örgütleri ziyaret ederek kendi tecrübelerini paylaşma ve onların tecrübelerinden yararlanma gibi faaliyetler bulunmaktadır (Huber, 2003). Almanya'da okul müdürlerinin yetiştirilmesinde hizmet içi eğitim önemli yer tutmaktadır. Hizmet içi eğitim eyaletler ve çeşitli kurumlar tarafından düzenlenmektedir. Eğitimlerin bir kısmı göreve başlamadan önce, bir kısmı ise göreve başladıktan sonra verilir (Kanat, 2004; Tortop, 2005).

Yöneticileri ve öğretmenleri hizmet yaptığı süre içerisinde belli dönemlerinde çeşitli alanlarda hizmet içi eğitim alırlar. Örneğin, meslek yılının beşinci, onuncu ve on beşinci yıllarında deneyimli öğretmen eğitimi ve kariyer ortası öğretmen eğitimi alırlar. Yirminci yıldan itibaren ise okul yönetimi için hizmet içi eğitim verilmeye başlanır. Uzman olmak isteyen öğretmenlere ise kendi alanlarında veya belli bir konuda çeşitli eğitimler verilir (Bayrakçı, 2009).

Aydoğan (2002) tarafından Kayseri ilinde görev yapan 596 yönetici ve öğretmen üzerinde "MEB ilköğretim okulları yönetici ve öğretmenlerinin personel geliştirmeye ilişkin görüşleri" adlı bir çalışma yapılmıştır. Çalışma sonucunda hizmet içi eğitimin personelin ihtiyaçlarına uygun olarak yapılması, hizmet içi eğitimlerin işlevsel boyutunun olması yani personele bilgi edinmenin dışında terfi, ücret gibi konularda katkı sağlaması gibi hizmet içi eğitime ilişkin sonuçlara ulaşılmıştır.

Madden (2003) tarafında yapılan "Okul yöneticileri ve öğretmenlerin katıldıkları hizmet içi eğitim etkinliklerinin değerlendirilmesi" adlı bir çalışma yapılmıştır. Çalışmada, okul yöneticileri ve öğretmenler

hizmet içi eğitim programları öncesinde programların amaçlarının kendilerine genellikle bildirilmediği ve hangi konularda eğitime ihtiyaçları olduğu konusunda fikirlerinin alınmadığını belirtmişlerdir.

Kıranlı ve Yıldırım'ın (2014) "Okul Yöneticileri ile Öğretmenlerin Hizmet İçi Eğitim Etkinliklerine İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması" başlıklı çalışmada hem öğretmenlerin hem de idarecilerin hizmet içi eğitim etkinliklerine katılım amaçlarının birbirine benzer oldukları tespit edilmiştir. Her iki grup da özel olarak başvurup katılmaktansa mecburi olarak katılmak durumunda olduklarını belirtmişlerdir.

2. Materyal ve Yöntem

Araştırmanın amaçları kapsamında okul müdürlerinin görüşlerinin belirlemek amacıyla yapılan çalışmada nitel bir yaklaşım benimsenmiştir. Nitel araştırma gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konulmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırmadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Araştırmaya katılan bütün okul müdürleri daha önce mahalli ve merkezi hizmet içi eğitim almış olmaları ölçüt olarak belirlenmiştir.

Çalışmada, okul müdürlerinin mahalli ve merkezi hizmet içi eğitimlere ait görüşlerini belirlemek için araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda planlama, başvuru, uygulama ve ölçme-değerlendirme ve mahalli ve merkezi hizmet içi eğitimler hakkında belirtmek istediğiniz başka bir husus var mıdır? Varsa söyler misiniz?" şeklinde 5 soru bulunmaktadır.

Araştırmada elde edilen veriler araştırmacı tarafından içerik analizi yöntemi ile hazırlanmıştır. İçerik analizi yapılırken okul müdürlerine sorulan görüşme sorularından elde edilen yanıtlardan yararlanılarak kodlar oluşturulmuş ve kodlardan da temalar oluşturulmuştur.

Bu işlemler yapılırken okul müdürlerinin isimleri gizli tutularak kodlar verilmiştir. Bu kodlamalar MDR1, MDR2, MDR3, MDR4, ..., DR20 şeklinde yapılmıştır.

2.2. İstatistik Analiz

Araştırmada içerik analizi için dört aşama takip edilmiştir;

- İlk olarak veri toplama aracı ile (yarı yapılandırılmış görüşme) toplanan verilerdeki yöneticilerin görüşleri yazılı hale getirilmiş ve veriler kodlanmıştır.
- İkinci aşamada ise kodlardan temalar ulaşılmıştır.
- Üçüncü aşamada kodlar ve temaların düzenlenmesi yapılmıştır.
- Dördüncü ve son aşamada ise bulguların tanımlanması ve yorumlanması yapılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

2.3. Etik Beyan

Çalışma için Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi,

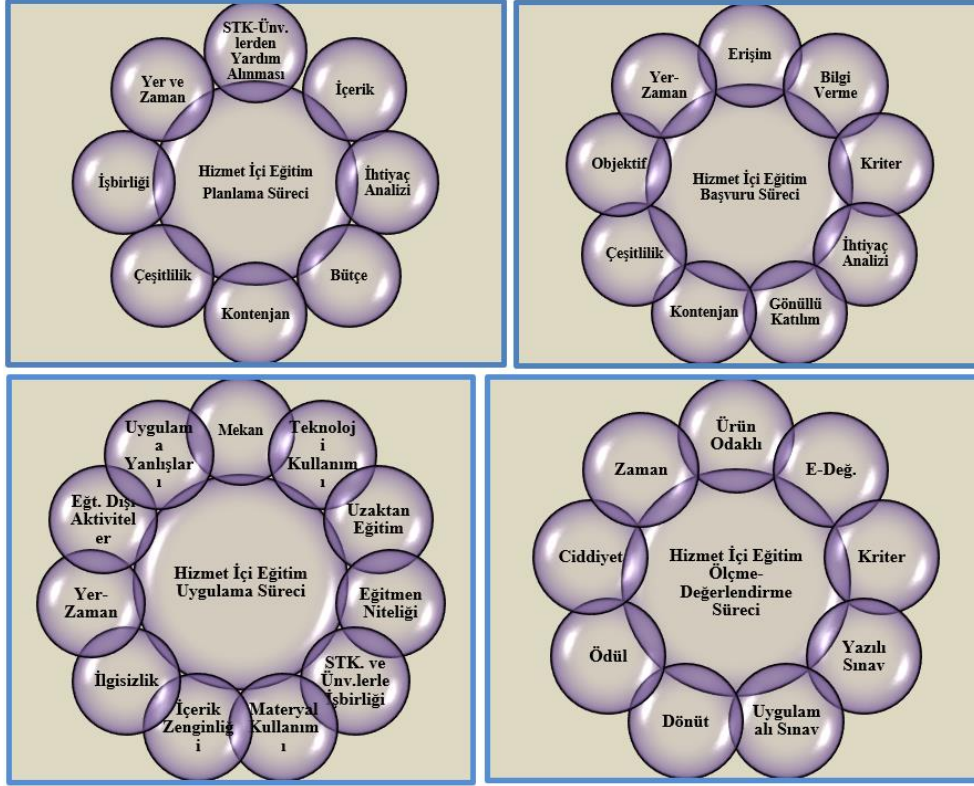
Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulundan 23.03.2020 tarihinde E.13670 numaralı etik kurul onayı alınmıştır. Ayrıca görüşülen okul müdürlerinden imzalı onam formu alınmıştır.

3. Bulgular ve Tartışma

Araştırmada içerik analizi yolu ile toplanan verilerin analiz edilmesi neticesinde ulaşılan bulgular,

araştırmanın alt amaçlarının verilmiş sıralamasına göre ele alınarak Şekil 1’de gösterilmiştir.

Araştırmanın “Merkezi ve mahalli hizmet içi eğitimlerin planlama, başvuru, uygulama ve ölçme-değerlendirme sürecine ilişkin okul müdürlerinin görüşleri nelerdir?” birinci alt amacı kapsamında okul müdürleri ile yapılan görüşmeler neticesinde elde edilen bulgular kodlara, kodlardan temalara ulaşılmıştır.

Şekil 1. Hizmet içi eğitimlerin planlama, başvuru, uygulama ve ölçme-değerlendirme sürecine ait bulgular.

Nitel araştırmalarda aktarılabirliği arttırmak için detaylı betimleme ve amaçlı örnekleme yapılabilir (Erlandson ve ark, 1993). Bu bağlamda araştırmada okul müdürleriyle yapılan görüşmelerden elde edilen veriler ayrıntılı betimlenmiş ve araştırmada aktarılabirliği arttırmak için amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır (Tablo 1).

4. Sonuç

Okul Müdürleri ile yapılan görüşmeler sonucunda verilen cevaplardan çıkartılan sonuçlar ve yapılan analizler neticesinde en çok üzerinde durulan ve önem verilen temalar belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan okul müdürlerinin hizmet içi eğitime yönelik başlangıçtaki mevcut duruma yönelik değerlendirmeleri ve ileriye dönük önerileri kapsamlı olarak incelendiğinde özellikle ihtiyaç analizi, eğitim programlarında çeşitlilik, kontenjan artırımı, materyal kullanımı, hizmet içi kurslarda yapılan yazılı sınavlar, Stk-Ünv ile işbirliği, objektiflik ve bilişim teknolojilerinin kullanımı konularında görüşleri homojenlik göstermektedir.

Araştırmada ortaya çıkan sonuçlardan biri hizmet içi eğitim kontenjanlarının, çeşitliliğinin sınırlı olması ve başvurularının çoğunun olumsuz sonuçlandığı yönündedir. Okul müdürleri, kontenjan sorununun giderilmesi adına hizmet içi merkezlerinin sayısının ve kapasitelerinin artırılması gerekliliği bu konularda ortak görüş bildirmişlerdir.

Araştırmada hizmet içi eğitime yönelik getirilen önerilerden biri de, hizmet içi eğitimlere katılan okul müdürlerine katılım belgesinin yanı sıra başarı belgesi, hizmet puanı, kademe ilerlemesi, yönetici atamalarına ek puan gibi ödüllerin verilmesi gerektiğidir. Okul müdürleri açısından sayılan yararların olması hem katılımı hem de motivasyonu arttırması muhtemeldir.

Sonuç olarak değerlendirildiğinde okul müdürleri, hizmet içi eğitim sürecine yönelik mevcut uygulamalarda bazı eksiklikler görmüşlerdir. Araştırma sonucundan elde edilen verilere göre genel anlamda okul müdürlerinin hizmet içi eğitimlere yönelik ortak sorunlar belirledikleri ve önerdikleri görülmektedir. Özellikle bu öneriler; hizmet içi eğitim programlarının planlanmadan önce iyi bir ihtiyaç analizi sürecinden geçmesi, hizmet içi yapılacak yerin ve zamanın uygun seçilmesi, her

yöneticiye uygun olacak şekilde aynı zamanda sosyal faaliyetler yönünden de hizmet edecek zenginlikte olması, hizmet içi alımlarda kontenjan artırımı sağlanması, eğitim programlarında çeşitliliğe gidilmesi, değerlendirme ve alım ölçütlerinin ve kriterlerinin şeffaflaştırılması, eğitimci niteliklerinin artırılması, STK

ve üniversitelerle işbirliği yapılması konularında yoğunlaşmıştır. İfade edilen önerilerin daha fazla okul müdürünün hizmet içi eğitimden nitelikli olarak yararlanması adına Bakanlık politikalarına katkı getirmesi düşünülmektedir.

Tablo 1. Okul müdürlerinin hizmet içi amaçları ve alt temalarına ait bulgular miktarı

Amaçlar	Planlama	Başvuru	Uygulama	Ölçme- Değerlendirme	Toplam
Yer-Zaman	15		13	9	37
İşbirliği	10				10
Çeşitlilik	9	14			23
Kontenjan	8	18			26
Bütçe	7				7
İhtiyaç Analizi	8	13			21
İçerik	8				8
STK-ÜNV Yardım Alınması	9		8		17
Erişim		11			11
Bilgi Verme		11			11
Kriter		10		12	22
Gönüllü Katılım		6			6
Objektif		9			9
İlgisizlik			15		15
İçerik Zenginliği			12		12
Materyal Kullanımı			8		8
Eğitmen Niteliği			16		16
Uzaktan Eğitim			8		8
Teknoloji Kullanımı			11		11
Mekan			19		19
Uygulama yanırları			10		10
Eğitim Dışı Aktiviteler			16		16
Ciddiyet				12	12
Ödül				18	18
Dönüt				17	17
Uygulamalı Sınav				13	13
Yazılı Sınav				8	8
e-Değerlendirme				15	15
Ürün Odaklı				11	11

Katkı Oranı Beyanı

Tüm yazarlar, makalenin tasarımına, uygulanmasına ve analizine ortak katkıda bulunmuş olup, makalenin son halini incelediğini ve onayladığını beyan eder.

Çatışma Beyanı

Yazarlar bu çalışmada hiçbir çıkar ilişkisi olmadığını beyan etmektedirler.

Kaynaklar

Aydoğan İ. 2002. MEB ilköğretim okulları yönetici ve öğretmenlerinin personel geliştirmeye ilişkin görüşleri (Kayseri ili örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Barutçugil İ. 2002. Eğitim becerilerinin geliştirilmesi, eğitimcinin eğitimi. Kariyer Yayıncılık, İstanbul.

Bayrakçı M. 2009. In-Service teacher training in Japan and

Turkey: A Comparative analysis of institutions and practices. Australian J Teacher Edu, 34(1): 14-15.

Bulut Y, Baran İ. 2005. Yönetici ve yöneticilik üzerine: Kahramanmaraş kentinde bir araştırma: Sos Ekon Araş Derg, 5(9): 62-89.

Bush T, Jackson DA. 2002. Preparation for school leadership: International perspectives. Educ Manag, Admin & Leadership, 30: 417-429.

Canman D. 2000. İnsan kaynakları yönetimi. Yargı Yayınları, Ankara.

Çetin K, Yalçın M. 2002. Milli Eğitim Bakanlığı yönetici eğitimi programlarının değerlendirilmesi, 21. Yüzyıl Eğitim Yöneticilerinin Yetiştirilmesi Sempozyumu (16-17 Mayıs), Yayın No: 191, Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi.

Erlanson DA, Harris EL, Skipper BL, Allen SD. 1993. Doing naturalistic inquiry: A guide to methods. Sage, California.

Gül H. 2000. Türkiye'de kamu yönetiminde hizmet içi eğitim.

- Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilim Enst Derg, 2(3).
- Huber SG. 2003. Qualifizierung von Schulleiterinnen und Schulleitern im internationalen Vergleich. StudienVerlag, Innsbruck.
- Kanat Ö. 2004. Türk-Alman genel eğitim sistemlerinin karşılaştırılması. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kıranlı S, Yıldırım Y. 2014. Okul yöneticileri ile öğretmenlerin hizmet içi eğitim etkinliklerine ilişkin görüşlerinin karşılaştırılması. Dicle Üniv Ziya Gökalp Eğitim Fak Derg, 23: 219-251.
- Madden T. 2003. Okul yöneticileri ve öğretmenler için düzenlenen hizmet içi eğitim etkinliklerinin değerlendirilmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Sezik M, Ağır O. 2016. Türkiye'nin kamu yönetimini değiştiren faktörler: batılılaşma ve küreselleşme. J Academic Soc Sci Stud, 49: 225-240.
- Öztürk M, Sancak S. 2007. Hizmet içi eğitimin çalışma hayatına etkileri. Yaşar Üniv Derg, 2(7): 761-794.
- Peck TB, Ramsey HA. 1998. Managing schools: the European experience. Nova Publications, New York.
- Ünsar S. 2003. İnsan kaynakları yönetiminde oryantasyon eğitimi. Mercek Derg, 8(29).
- Tortop N. 2005. Kamu personel yönetimi (İnsan kaynakları yönetimi). Yargı Yayınevi, Ankara.
- Yıldırım A, Şimşek H. 2016. Nitel araştırma yöntemleri. Seçkin Yayıncılık, Ankara.

ZİYARETÇİLERİN KIRSAL TURİZM FAALİYETLERİNDEN MEMNUNİYET DÜZEYİ: CUMALIKIZIK KÖYÜ ÖRNEĞİ

Betül SEZEN¹, İsmet BOZ^{1*}

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü, Samsun, Türkiye

Özet: Araştırmanın amacı Bursa İli Yıldırım İlçesi Cumalıkızık Köyüne gelen ziyaretçilerin köydeki kırsal turizm faaliyetlerinden memnuniyet düzeyini belirlemektir. Araştırmanın ana materyalini köye gelen ziyaretçilerden Cochran örnekleme metodu ile belirlenen 171 ziyaretçi ile 2016 yılı Kasım ayında yapılan anketlerden elde edilen veriler oluşturmaktadır. Araştırma bulgularına göre ziyaretçilerin %62,6'sını kadınlar oluşturmaktadır. Ziyaretçilerin aylık gelirleri ortalama 2876 TL olarak hesaplanmıştır. Ziyaretçiler, ziyarette ortalama 66 TL harcamayı düşünmektedir. Ziyaretçilerin yerel halka karşı duyarlılığı en fazla memnun kaldıkları durum olmuştur. Ziyaretçiler yerel ürün fiyatları konusunda da kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Günümüzde kırsal turizm çalışmalarını ile kırsal kalkınmanın desteklenmesi hedeflenmektedir. Böylelikle kırsal alanlardaki insanların refah seviyeleri artırılarak, köyden kente göçün de önüne geçilmesi hedeflenmektedir. Kırsal turizm çalışmalarının daha bilinçli yapılması bölgeye giden turist sayısını arttıracaktır.

Anahtar kelimeler: Kırsal kalkınma, Kırsal turizm, Ziyaretçi memnuniyeti, Cumalıkızık, Bursa

Visitors Satisfaction Level of Rural Tourism Activities: The Case of Cumalikizik Village

Abstract: The primary purpose of this research was to determine the satisfaction level of the visitors coming to Cumalikizik village of Yıldırım district Bursa province. The main material of the study consisted of the data obtained from the survey conducted in November 2016 with 171 visitors determined by the Cochran sample size determination formula. According to the research findings, 62.6% of the visitors are women. The average monthly income of the visitors is calculated as 2876 TL. Visitors expect to spend an average of 66 TL on the visit. The sensitivity of the visitors to the local people was the most satisfied situation. Visitors also stated that they are undecided about local product prices. Today, it is aimed to support rural development with rural tourism studies. In this way, it is aimed to increase the welfare levels of the people in rural areas and to prevent them from migrating from the village to the city. Making rural tourism activities more conscious will increase the number of tourists going to the region.

Keywords: Rural development, Rural tourism, Visitor satisfaction, Cumalıkızık, Bursa

*Sorumlu yazar (Corresponding author): Ondokuz Mayıs Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümü, Samsun, Türkiye

E mail: ismet.boz@omu.edu.tr (İ. BOZ)

Betül SEZEN <https://orcid.org/0000-0002-9291-7945>

İsmet BOZ <https://orcid.org/0000-0001-7149-8393>

Gönderi: 12 Ağustos 2020

Received: August 12, 2020

Kabul: 31 Ağustos 2020

Accepted: August 31, 2020

Yayınlanma: 01 Ocak 2021

Published: January 01, 2021

Cite as: Sezen B, Boz İ. 2021. Visitors satisfaction level of rural tourism activities: the case of Cumalikizik village. BSJ Pub Soc Sci, 4(1): 24-33.

1. Giriş

Her ülke vatandaşlarını refah içinde yaşatmak ister. Bunun için bazı önlemler alır ve bu amacını gerçekleştirmek için çabalar. Bir ülkenin gelişmişlik düzeyi o ülke vatandaşlarının refah düzeylerini göstermektedir. Dünya ülkelerinde kalkınmanın en önemli sorunlarından biri, kırsal alanla kentsel alan arasındaki farklılıklardan dolayı kırsal kalkınmanın kentsel alana göre daha zor olmasıdır. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde kırsal alanlarda egemen olan sektör büyük ölçüde tarım sektörüdür. Ülkeler arası karşılaştırmalarda milli gelir rakamları yükseldikçe tarım sektöründe elde edilen gelirin, diğer sektörlerden elde edilen milli gelire yaklaştığı ancak, daima onlardan daha az olduğu görülmektedir. Ekonomik gelişme ile birlikte tarımdan sanayiye nüfus akışı, tarımda çalışanların marjinal verimlerinin yükselmesine ve fert başına düşen ortalama gelirlerin de artmasına yol açmaktadır (Cinemre ve Kılıç, 2015). Kırsal alanlar ve kentsel alanlar

arasındaki kalkınma farklılıklarının giderilmesi için çeşitli politikalar uygulanmaktadır. Bu politikalarından biri de kırsal turizm uygulamalarıdır. Kırsal turizmin geliştirilmesi ile kırsal alanların daha cazip hale getirilmesi, istihdam olanaklarının yaratılması, tarım ve tarım dışı sektörlerin geliştirilmesi ile kır ve kent arasındaki gelişmişlik farklılıklarının azaltılması hedeflenmektedir (Boz, 2018; Boz ve ark., 2018). Kırsal alanlar ve tarım sektörü, özellikle gelişmekte olan ülkelerde, ekonomik kalkınmada önemli bir rol oynamaktadır. Tarım sektörü özellikle ülke nüfusunun önemli bir kısmını bünyesinde barındırmakta ve istihdam olanakları sağlamaktadır. Ayrıca kırsal ve kentsel topluluklar için gerekli gıda maddeleri ihtiyacını karşılamakta ve gıda endüstrisi için gerekli hammaddeleri sağlamaktadır. Bunun ötesinde tarımsal üretim milli gelir ve ihracatta önemli bir yer işgal etmekte ve girdi talebi yaratarak imalat sanayiini desteklemektedir (Cinemre ve Kılıç, 2015; Boz, 2004).

Kırsal bölgelerde yaşayan insanlar geçimlerini genel olarak tarımsal faaliyetlerden sağlamaktadır. Çiftçiler tarımsal üretim yaparken hem gelir elde etmekte hem de güvenilir gıda üreterek sağlıklı beslenmektedir. Fakat bazı tarımsal bölgelerde üretim tekniklerinin çoğunlukla ilkel ve geleneksel yöntemlere dayalı olması verimliliğin istenilen düzeyde artırılmamasına neden olmaktadır. Tarımda yoğun girdi kullanımına dayanan hızlı değişim, tarımsal üretimin daha az işgücüyle yapılabilmesine olanak sağlamış, ancak çevresel maliyetlerin de ortaya çıkmasına neden olmuştur. Çevresel sorunların uzun vadede ön görülen etkileri küresel nitelikte olup, bu durum sosyal ve ekonomik sorunları beraberinde getirmektedir. Doğal kaynakların tahrip olmasıyla birlikte, tarımsal ürünlerde dışa bağımlılık, kırsal alanlardan kentlere göç, kırsal toplum özelliğinin yok olması, kırsal ve kentsel nüfusun dengesizliğinin artması gibi başlıca sorunlar ortaya çıkmaktadır (Eryılmaz ve Kılıç, 2018). Bu bağlamda kırsal alanlarda doğal çevre ile barışık sürdürülebilir tarım uygulamalarının benimsenmesi son derece önemlidir (Eryılmaz ve ark., 2018).

Kırsal kalkınma, kırsal alanlarda insan yaşamını etkileyen tüm olumsuz çevre koşullarını ortadan kaldırmak için yapılan çalışmalardır (Tolunay ve Akyol, 2009). Bir başka tanıma göre, kırsal kalkınma kırsal kesimlerdeki ekonomik, sosyal ve kültürel koşulları iyileştirmek için hükümet çabalarıyla kırsal toplulukların çabalarının birleştirilmesi sürecidir. Aynı zamanda, kırsal toplulukları nüfusun geri kalanıyla entegre etme ve bir ülke genelinde kalkınma çabalarına tam olarak katılmalarını sağlama sürecidir (Kuşat, 2014). Kırsal kalkınmanın özü kent ile kır arasındaki farklılıkların dengeye kavuşturulmasıdır. Bunun için de kırsal bölgede yaşayan insanların refah seviyelerinin artırılması için devlet tarafından yapılması gereken birtakım çalışmalar gereklidir. Bu çalışmalar bütününe de kırsal kalkınma denmektedir.

Kırsal turizm son yıllarda kırsal kalkınma çabaları içerisinde ön plana çıkan bir faaliyet alanıdır. Dünya Turizm Örgütü (DTÖ) kırsal turizmi, merkezinde kırsal toplulukların yer aldığı dört ana unsurdan oluşan faaliyetler olarak tanımlamaktadır. Bu ana unsurlar ise (1) kırsal alanlar, (2) kırsal miras ve kültür, (3) kırsal faaliyetler ve (4) kırsal yaşamdan oluşmaktadır (WTO, 2003). Soykan (2003)' a göre kırsal turizm, kırsal alanlarda dinlenmek, yöreye özgü etkinlikleri izlemek ya da katılmak amacıyla yapılan bir turizm türüdür. Kırsal turizm kırsal gelişim sürecine önemli katkılar sağlamaktadır. Bunlar arasında, istihdam ve gelir artışı, tarım sektöründe verimlilik ve gelir artışı, yerel ve bölgesel yapıların güçlenmesi, fiziksel altyapının iyileşmesi, kırsal yaşam şekli ve kırsal kültürün korunması, kamu sektörü ve sivil toplum arasındaki ilişkilerin güçlendirilmesi ve yerel girişimlerin kurumsallaşması sayılabilir. arımın ayakta kalma şansını artırmak için fazladan bir ekonomik aktiviteyi çiftçilere sunmaktadır (Çeken ve ark., 2007; Soykan, 2003).

Kırsal turizm faaliyetlerinin kırsal kalkınmaya katkı sağlayabilmesi için kırsal destinasyon merkezlerini ziyaret eden yerli ve yabancı turistlerin buralardan memnun ayrılması gerekir. Kırsal alandan memnun ayrılan bir turist buraların tanıtımını yapmakta ve ileriki yıllarda daha çok ziyaretçinin bölgeye seyahat etmesine olanak sağlamaktadır. Daha çok ziyaretçi kuşkusuz daha çok gelir ve kırsal kalkınmaya daha fazla katkı anlamına gelmektedir.

Günümüze değin Cumalıkızık köyünü farklı açılardan ele alan çalışmalar yapılmıştır. Demir ve Boz (2017) köydeki kırsal turizm çalışmalarını kırsal kalkınma açısından değerlendirirken, Eren ve Aypek (2012) köyde yaşayan halkın turizmin gelişimine karşı tutumlarını incelemiştir. Güleç (2011) Cumalıkızık köyünü sosyolojik açıdan analiz ederken, Tas ve ark., (2009) katılımcı bir yaklaşımla Cumalıkızık köyünde sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması için alınması gereken önlemleri incelemiştir. Köyde bulunan konutları çeşitli açılardan inceleyen çalışmaların yanı sıra (Bağbanacı, 2013; Perker, 2012; Perker ve Akıncıtürk, 2011), tarihsel bir değeri olan köyün yangına karşı korunması için alınması gereken önlemler de araştırmalara konu olmuştur (Akıncıtürk ve Kılıç, 2004).

Bu çalışmanın amacı kırsal turizm açısından önemli bir yere sahip olan Bursa İli Yıldırım İlçesi Cumalıkızık Köyüne gelen ziyaretçilerin köydeki kırsal kalkınma faaliyetlerinden memnuniyet düzeylerini belirlemektir. Araştırmada ayrıntılı olarak, ziyaretçilerin sosyoekonomik özellikleri, ziyaret planları, köydeki turizm faaliyetlerinden memnuniyet düzeyleri ve kırsal turizm ile ilgi düzeyleri incelenmektedir. Araştırma bulgularının turizm planlayıcılarına, politikacılara, köyde faaliyet gösteren kırsal turizm işletmecilerine, yerel yöneticilere ve araştırmacılara önemli bilgiler sağlayacağı düşünülmektedir.

2. Materyal ve Yöntem

Araştırmanın ana materyalini Bursa İli Yıldırım İlçesi Cumalıkızık Köyüne gelen ziyaretçilerle yapılan anketlerden elde edilen veriler oluşturmaktadır. Bunun yanı sıra ikincil kaynaklar ve köyde farklı paydaşlarla yapılan mülakatlardan elde edilen bilgiler de araştırma materyali olarak kullanılmıştır.

2.1. Araştırma Bölgesinin Tanıtımı

Çalışma alanı; 700 yıllık geçmişe sahip bir vakıf köyü Cumalıkızık Köyüne gelen ziyaretçilerle yapılan anketlerden elde edilen veriler oluşturmaktadır. Bunun yanı sıra ikincil kaynaklar ve köyde farklı paydaşlarla yapılan mülakatlardan elde edilen bilgiler de araştırma materyali olarak kullanılmıştır. 2.1. Araştırma Bölgesinin Tanıtımı Çalışma alanı; 700 yıllık geçmişe sahip bir vakıf köyü Cumalıkızık Köyüne gelen ziyaretçilerle yapılan anketlerden elde edilen veriler oluşturmaktadır. Bunun yanı sıra ikincil kaynaklar ve köyde farklı paydaşlarla yapılan mülakatlardan elde edilen bilgiler de araştırma materyali olarak kullanılmıştır. 2.1. Araştırma Bölgesinin Tanıtımı Çalışma alanı; 700 yıllık geçmişe sahip bir vakıf köyü Cumalıkızık Köyüne gelen ziyaretçilerle yapılan anketlerden elde edilen veriler oluşturmaktadır. Bunun yanı sıra ikincil kaynaklar ve köyde farklı paydaşlarla yapılan mülakatlardan elde edilen bilgiler de araştırma materyali olarak kullanılmıştır.

evleri genelde üç katlıdır; birbirine akraba olan ailelerin birlikte, tam bir iş birliği ve uyum içinde yaşamlarını sürdürdüğü bilinmektedir. Cumalıkızık, 270 evden oluşmakta, ancak günümüzde 180 ev kullanılmaktadır (TC Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2020).

Köyde kışlar genel olarak çok yağışlı, yazlar ise kuraklığa sebep olmayacak derecede yağışlı geçer. Köye ulaşımın kolay olması için belediye birçok imkân geliştirmiştir. Cumalıkızık'a, Bursa Santral garajdan minibüs ve belediye otobüsleri aracılığıyla yaklaşık yarım saatte ulaşılabilir. Yapımı tamamlanan metro durağı köyün 3 km altında Ankara asfaltı üzerindedir. Durağın ismi Cumalıkızık olup turistlere büyük kolaylık sağlamıştır. Cumalıkızık 1981 yılında kentsel ve doğal sit alanı ilan edilmiş olup 2014 yılında dünya mirası listesine alınmıştır. Osmanlı tarihini yansıtan bir yapısı bulunmaktadır ve günümüze kadar doğal yapısını bozmadan gelen Osmanlı'nın en eski köyü olma özelliğine sahiptir (TC Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2020). Cumalıkızık'la ilgili örnek görüntüler Şekil 1 ve Şekil 2'de verilmiştir.

Şekil 1. Cumalıkızık köyü sokakları, Fotograf: Betül Sezen.

Şekil 2. Cumalıkızık köyünden bir kesit. Fotograf: Betül Sezen.

2.2. Örnek Hacminin Belirlenmesi

Araştırmada çekilen örnek Bursa İli Yıldırım İlçesi Cumalıkızık Köyüne kırsal turizm amacıyla gelen ziyaretçileri temsil etmek amacıyla seçilmiştir. Örnek çekiminde Cochran örnek belirleme formülü kullanılmıştır. Bu hesaplamada araştırmada ağırlıklı olarak kullanılan beşli Likert-tipi veri toplama anketi esas alınmış ve 0.05 alfa derecesi ile 0.03 hata sınırı kabul edilmiştir. Bu verilere dayanarak anket yapılan ziyaretçi sayısı aşağıdaki gibi hesaplanmıştır;

$$N_0 = t^2 \times s^2 / d^2$$

$$N_0 = (1,96)^2 (1)^2 / (0,03 \times 5)^2$$

$$N_0 = 3,8416 \times 1 / 0,0171$$

$$N_0 = 171$$

Formüle kullanılan t; kabul edilen alfa derecesine karşılık gelen t- cetvel değeri, s; Likert-tipi sorularda ölçek değerlerinin standart sapması, d; hata sınırıyla Likert-tipi ölçek genişliğinin çarpımından elde edilen katsayı olarak kullanılmıştır (Cochran, 2007).

Araştırmada veri toplamak amacıyla kullanılan anket araştırma bölgesinin kendine özgü özellikleri ve konu ile ilgili önceki çalışmalar göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır. Özellikle Çalışkan (2015), İpar ve Doğan (2013), Torun (2013), Eren ve Aypek (2012) ve Özçatalbaş (2000) çalışmalarından önemli düzeyde yararlanılmıştır. Anketler teknik olarak açık ve kapalı uçlu sorulardan oluşturulmuştur. Anketin bilimsel geçerliliği uzmanlar paneli ile güvenilirliği ise 10 denek ile yapılan bir ön çalışma ile sağlanmıştır. Bu ön çalışma sonucu deneklerce tam olarak anlaşılmayan veya yanlış anlaşılan sorular düzeltilmiştir. Veri toplama işlemi 2016 yılı Kasım ayında tamamlanmıştır.

Veri analizinde kullanılan yöntemler araştırmanın amaçları doğrultusunda seçilmiştir. Bu bağlamda ziyaretçilerin sosyo-demografik özellikleri ve destinasyon merkezine geldiği illerin belirlenmesinde frekans, yüzde, ortalama ve standart sapmadan oluşan tanımlayıcı istatistikler kullanılmıştır. Ziyaretçilerin destinasyon merkezinden memnuniyet düzeylerinin ve kırsal turizm ile ilgi düzeyleri ise beşli Likert ölçeği ile belirlenmiştir. Likert sorulara verilen yanıtların yorumlanması ise Tablo 1'de verilen yorumlama skalasına göre yapılmıştır.

Tablo 1. Ziyaretçilerin memnuniyet skalası

Ortalama	Memnuniyet Düzeyi	İlgi düzeyi
0,00-1,49	Kesinlikle Memnun Değilim (KMD)	Kesinlikle Katılıyorum (KKTL)
1,50-2,49	Memnun Değilim (MD)	Katılıyorum (KTL)
2,50-3,49	Kararsızım (KRZ)	Kararsızım (KRZ)
3,50-4,49	Memnunum (MN)	Katılmıyorum (KTM)
4,50-5,00	Kesinlikle Memnunum (KMN)	Kesinlikle Katılmıyorum (KKTM)

2.3. Etik Beyan

Bu çalışma yüksek lisans tezinden ve 2020 yılı öncesindeki araştırma verilerinden üretildiği için geriye dönük etik kurul izni alınamayacağından etik kurul izni bulunmamaktadır.

3. Bulgular ve Tartışma

3.1. Sosyo-Demografik Özellikleri

Araştırmada sosyodemografik özellikler olarak ziyaretçilerin cinsiyeti, eğitim durumu, yaşı, ailedeki

birey sayısı, sosyal güvenlik durumu ve gelir düzeyi değişkenleri ele alınmıştır. Araştırma bulgularına göre köye çeşitli il veya ilçelerden katılan ziyaretçilerin %62,6 sını kadınlar % 37,4 ünü erkekler oluşturmaktadır (Tablo 2). Araştırmanın bu bulgusu kadınların erkeklerle göre kırsal turizm merkezini daha çok ziyaret ettikleri görülmektedir.

Destinasyon merkezine gelen turistlerin yaş ortalaması 27 olarak hesaplanmıştır. Ziyaretçilerden en genç olan 16 yaşında iken en yaşlı olan da 62 yaşındadır. Bu bulguya göre kırsal turizm merkezine gelen ziyaretçilerinin çoğunu gençlerin oluşturduğu söylenebilir. Ziyaretçilerin eğitim durumuna bakıldığında ise en yüksek oranı %39,8 ile lise mezunları oluşturmaktadır. Okuma yazma bilmeyen ziyaretçiler ile yüksek lisans/doktora yapan ziyaretçilerin oranı ise aynı düzeydedir ve toplamın % 4,1 lik kısmını oluşturmaktadırlar (Tablo 2). Sosyal güvenlik bakımından araştırmaya katılan turistlerin %57,3 lük kısmı SSK, %24,6 lük kısmı Bağ-kur ve %12,9'u diğer kurumlarca sosyal güvence altına alınmıştır. Toplam ziyaretçilerin %5,3 lük kısmı ise herhangi bir sosyal güvenceye sahip değildir (Tablo 2).

Tablo 2. Ziyaretçilerin sosyodemografik özellikleri

	Sayı	Oran (%)
Cinsiyet		
Kadın	107	62,6
Erkek	64	37,4
Toplam	171	100,0
Eğitim durumu		
Okuma yazma bilmiyor	7	4,1
İlkokul mezunu	13	7,6
Ortaokul mezunu	17	9,9
Lise mezunu	68	39,8
Üniversite mezunu	59	37,5
Yüksek lisans / doktora	7	4,1
Toplam	171	100,0
Sosyal güvence		
Yok	9	5,3
Bağ kur	42	24,6
SSK	98	57,3
Diğer	22	12,9
Toplam	171	100,0

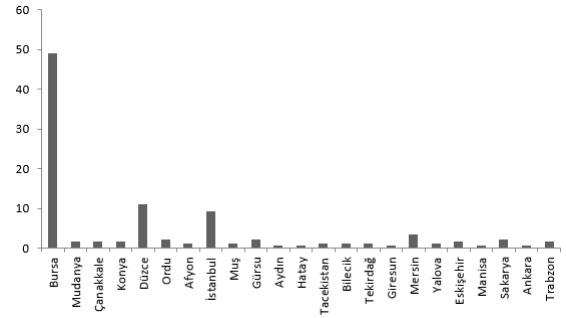
Aylık gelir turizm merkezlerinin ziyaret edilme oranlarını doğrudan etkilemektedir. Kişiler ne kadar gelire sahip olurlarsa o kadar fazla sosyal alanlar için gelirlerinden harcama yapabilmektedirler. Kırsal turizm merkezinde yapmış oldukları harcamalar da merkezde ürün satarak geçimini sağlayan kişilerin aylık gelirlerine katkı sağlayacaktır. Bu da kırsal turizm bölgesinin kalınmasını sağlayacak ve bölgedeki kişilerin refah seviyelerini arttıracaktır. Kırsal turizm merkezine gelmiş ziyaretçilere aylık gelirleri sorulmuştur. Verilen

cevaplara göre aylık gelir ortalama 2876 TL olarak hesaplanmıştır. En fazla aylık gelir 15000 TL en az aylık gelir ise 1000 TL olarak elde edilmiştir.

3.2. Ziyaretçilerin Destinasyon Merkezine Seyahat Planları

Ziyaretçilerin destinasyon merkezine seyahat planları başlığı altında destinasyon merkezine hangi ilden geldikleri, kaç kişi ile beraber geldikleri, nerede kaldıkları, ne kadar para harcadıkları ve yıllık gelirlerinin yaklaşık ne kadarını turizm amacıyla harcadıkları konularına yer verilmiştir. Kırsal turizm merkezine gelen ziyaretçilere hangi ilden geldikleri sorulduğunda % 49,1 i Bursa'dan gelerek Cumalıkızık'ı ziyaret ettiklerini söylemişlerdir. Bunu sırasıyla Düzce (%12,6) ve İstanbul (%9,2)'dan gelen ziyaretçiler izmemektedir. Her ne kadar ziyaretçilerin yarıya yakını Bursa ilinden gelse de yarıdan fazlası ülkenin diğer illerinden destinasyon merkezine gelmektedir (Şekil 3). Son yıllarda köy yabancı turistlerin ilgisini de çekmeye başlamıştır.

Ziyaretçilere kırsal turizm merkezine kaç kişi geldiniz diye sorulduğunda ise ortalama 8,7 kişi geldikleri sonucuna varılmıştır. En az 1 kişi en fazla gelen kişi sayısı ise 40 kişiden oluşmaktadır. Kırsal turizm merkezine küçük gruplar halinde gelenler de toplu halde geziyle rehber eşliğinde gelenler de bulunmaktadır. Ziyaretçilere kırsal turizm merkezinde nerde kalmayı planlıyorsunuz diye sorulmuştur. Verilen cevaplara göre yarıyından fazlası kalmayacağını söylemiştir (Tablo 3).

Şekil 3. Ziyaretçilerin destinasyon merkezine geldiği iller (%).

Tablo 3. Kırsal turizm merkezinde ziyaretçilerin kalmayı planladıkları yerler

	Sayı	Oran (%)
Otel	22	12,9
Motel	1	0,6
Pansiyon	16	9,4
Yarı pansiyon	8	4,7
Akraba	38	22,2
Kalmayacağım	86	50,3
Toplam	171	100,0

Kırsal turizm merkezine gelen ziyaretçilere kırsal turizm merkezinde ne kadar harcama yapacakları sorusuna alınan yanıtlara göre her bir ziyaretçi ortalama 66 TL harcama yapmıştır. En az harcama yapan ziyaretçi 1 TL

harcarken en çok harcama yapan ziyaretçi ise 500 TL harcamıştır. Kırsal turizm merkezine gelenlerin arasında gününbirlik sadece gezmek için gelen ziyaretçilerden hiç para harcamak istemeyenler vardır. Bunun yanı sıra merkezden kışlık ihtiyaçlarını salça, reçel gibi alan birçok ziyaretçi vardır. Ziyaretçilere yıllık gelirlerinin yüzde kaçını turizm amaçlı kullandıklarına yönelik soruya alınan yanıtlar en yüksek %50, en az da %1 şeklinde olmuştur. Ortalama olarak ziyaretçiler yıllık gelirlerinin %10 unu turizm amaçlı kullanmaktadır.

3.3. Ziyaretçilerin Destinasyon Merkezinden Memnuniyetleri

Cumalıkızık Köyüne gelen ziyaretçilerin köydeki turizm faaliyetlerinden memnuniyet düzeylerini belirlemek amacıyla hazırlanan 13 gösterge önem sırasına göre Tablo 4'te verilmiştir. Ortalama değerlerin yorumlanmasında araştırmacılar tarafından geliştirilen memnuniyet skalası Tablo 1'de verilmiştir. Buna göre ziyaretçiler, 13 göstergeden iki adetini "Kesinlikle Memnunum", on adetini "Memnunum" ve sadece bir

adetini "Kararsızım" şeklinde cevap vermiştir. Ziyaretçiler arasında herhangi bir göstergeye "Memnun Değilim" ve "Kesinlikle Memnun Değilim" şeklinde cevap veren olmamıştır. Destinasyon merkezinden kesinlikle memnun olunan göstergeler sırasıyla, ziyaretçinin yerel halka karşı duyarlılığı ve beraberinde geldiği kişilerin yerel halka karşı duyarlılığı olmuştur. Araştırmanın bu bulgusu köye gelen ziyaretçilerin ve beraberindeki kişilerin yerel halkın kültürüne, geleneklerine ve yaşam tarzlarına gösterdikleri duyarlılıktan kesinlikle memnun kaldıkları anlaşılmaktadır. Bu bağlamda ziyaretçiler ve beraberindeki kişilerin yöre halkı ile bir kaynaşma ortamı oluşturabilecekleri söylenebilir. Ziyaretçilerin destinasyon merkezinden memnuniyet ifade ettikleri göstergeler ise çevreye karşı duyarlılık; seyahati düzenleyen organizasyonun, yerli halkın, tesislerdeki personelin ve yerel ürün satıcılarının tutum ve davranışları; çevre kalitesi; tesislerin fiziki olanakları ve çevre kalitesi olmuştur. Kararsız kalınan tek gösterge ise yerel ürünlerin fiyatlarıdır.

Tablo 4. Ziyaretçilerin destinasyon merkezinden memnuniyet durumu

Memnuniyet ölçütü	N	Ortalama	Standart Sapma	Kategori
Kendimin yerel halka karşı duyarlılığı	171	4,56	0,69	KMN
Beraber geldiğim bireylerin yerel halka karşı duyarlılığı	171	4,55	0,67	KMN
Kendimin çevreye karşı duyarlılığı	171	4,49	0,82	MN
Beraber geldiğim bireylerin çevreye duyarlılığı	171	4,47	0,85	MN
Seyahati düzenleyen organizasyonun tutum ve davranışları	171	4,37	0,79	MN
Yerli halkın tutum ve davranışları	171	4,21	0,95	MN
Tesislerdeki personelin tutum ve davranışları	171	4,14	0,86	MN
Yerel ürün satıcılarının tutum ve davranışları	171	4,14	0,93	MN
Çevre kalitesi	171	4,10	0,88	MN
Tesislerin fiziki olanakları ve elverişlilik durumu	171	3,77	1,01	MN
Yerel ürünlerin güvenilirliği	171	3,77	0,97	MN
Merkeze ulaşım durumu	171	3,56	1,02	MN
Yerel ürün fiyatları	171	2,98	1,12	KRZ

Ziyaretçilerin destinasyon merkezinden memnuniyet düzeylerini konu alan bir çalışmada (Çalışkan, 2015), ülkenin önemli kış sporları turizm merkezlerinden olan Sarıkamış'ı ziyaret eden müşterilerin aldıkları hizmetten duydukları memnuniyet seviyesinin ölçülmüştür. Araştırma bulguları, genel memnuniyet düzeylerinin, ele alınan bütün kriterlerde olumlu olmakla birlikte çok yüksek düzeyde olmadığını (%74,3) göstermiştir. Araştırmada müşteri memnuniyetinin daha da artırılması ve destinasyon merkezine olan müşteri bağlılığı ve rekabet üstünlüğü artırmak için çalışmalar yapılması gerekliliği önerilmiştir.

Diğer bir çalışmada (İpar ve Doğan, 2013). Edremit İlçesine gelen ziyaretçiler üzerine yapmış oldukları bir çalışmada ziyaretçilerin genel memnuniyet düzeyini konaklama hizmetleri, yerel taşıma hizmetleri, hijyen ve temizlik koşulları, konukseverlik ve müşteri ilişkileri, tesis ve faaliyetlerin durumu, fiyat düzeyleri ve

destinasyona ulaşılabilirlik ana faktörleri altında incelemiştir. Bütün bu ana faktörlerden elde edilen genel memnuniyet düzeyi beşli likert ölçeğinde ölçülmüş ve ortalama olarak 3.65 olarak bulunmuştur.

Konu ile ilgili yapılan yukarıdaki çalışmalar, turistlerin destinasyon merkezine karşı memnuniyet düzeyleri bakımından mevcut çalışma ile benzer sonuçlar göstermektedir. En önemli fark ise ziyaretçilerin yerel ürünlerin fiyatları konusundaki düşünceleri olup, mevcut çalışmada fiyatların daha yüksek olduğu yönündeki bulgudur. Bu bağlamda İlçe Belediyesi ve köyde kırsal turizm ile ilgili paydaşlar bir araya gelerek fiyatların yeniden değerlendirilmesi üzerine çalışmalar yapmalıdır. Satılan ürünlerin çoğunluğu köydeki kadınların el emeği ve göz nuru ürünler olduğundan, satıcıların emek karşılığı, maliyetleri ve gelirleri de göz önünde bulundurularak ortak çözüm noktaları bulunmalıdır.

3.4. Ziyaretçilerin Kırsal Turizme İlgisi Düzeyleri

Herhangi bir yörede kırsal turizm altyapısının geliştirilmesi ve bu faaliyetlerin kırsal alanlarda sürdürülebilir meslekler haline dönüştürülebilmesi için bireylerin kırsal turizme olan ilgilerinin bilimsel metotlarla ortaya konulması ve bu ilginin artırılması için gerekli önlemlerin alınması gerekir. Bu bağlamda araştırma bölgesine gelen ziyaretçilerin kırsal turizm

faaliyetleri ile olan ilgi düzeyleri ekonomik, sosyal ve çevresel boyutları ile ele alınmıştır. İlk olarak ele alınan boyut, ziyaretçilerin kırsal turizm faaliyetleri ile ekonomik anlamdaki ilgi düzeylerini belirlemek olup bu amaçla toplanan veriler Tablo 5'te sunulmuştur. Tabloda ziyaretçilerin bu kapsamda ele alınan altı faktörden birine kesinlikle katıldıkları, dördüne katıldıkları ve birinde kararsız kaldıkları görülmektedir.

Tablo 5. Ziyaretçilerin kırsal turizm ile ekonomik anlamda ilgi düzeyleri

Ekonomik faktörler	Ortalama	Standart Sapma	Kategori
Kırsal turizmle kadınların el emeği olan ürünler daha iyi değerlendirilir	4,77	0,49	KKT
Kırsal turizm yerel tarım ürünlerine talep yaratarak çiftçilerin kalkınmasına katkı sağlar	4,46	0,67	KTL
Kırsalda tarımdan başka gelir getirici iş kollarının da desteklenmesi gerekir	4,42	0,67	KTL
Kırsal alanları ziyaretle buralardaki insanların gelirlerine katkı sağladığımı düşünüyorum	4,18	0,86	KTL
Sermaye birikimlerimi kırsal alanda bir turizm tesisi kurarak değerlendirmek isterim	3,60	1,19	KTL
Turizm harcamalarımın çoğunu kırsal alanlarda yapmak isterim	3,48	1,01	KRZ

Katılmadıkları veya kesinlikle katılmadıkları göstere ise bulunmamaktadır. Ortalama olarak en yüksek değere sahip olan göstere, kırsal turizmle kadınların el emeği olan ürünlerin daha iyi değerlendirilmesidir. Bunu da sırasıyla kırsal turizm ile yerel tarımsal ürünlere talep yaratılması, tarım dışı sektörlerin canlandırılması ve kırsal alanlara gelir katkısı göstergeleri izlemektedir. Bu kapsamda ele alınan göstergelerden "Sermaye birikimlerimi kırsal alanda bir turizm tesisi kurarak değerlendirmek isterim" ve "Turizm harcamalarımın çoğunu kırsal alanlarda yapmak isterim" göstergeleri ortalama olarak diğerlerine göre daha düşük sonuç vermiştir. Bu durum, yatırım yapma açısından ziyaretçilerce kırsal turizmin daha riskli görüldüğü ve ziyaretçilerde kırsal alanlar dışında diğer alanları da ziyaret etme arzusu bulunduğu şeklinde yorumlanabilir. Kırsal alanlarda turizm faaliyetlerinin sürdürülebilir meslekler haline getirilmesi ve kırsal turizmin kırsal kalkınmaya ve dolayısıyla ülke ekonomisine olan katkısının artırılabilmesi için kadın girişimciliğinin son derece önemli olduğu düşünülmektedir. Çeşitli bölgelerde yapılan çalışmalar (Palaz ve Boz, 2007) Türkiye'de kadınların erkeklere göre özellikle ekonomik konularda karar verme ve kararlara katılma konusunda daha dezavantajlı durumda olduklarını, bu dezavantajlı durumun kırsal alanlara gidildikçe daha da artmakta olduğunu göstermektedir. Türkiye'de kırsal toplum göz önünde bulundurulduğunda kadının aile ve toplumdaki statüsü itibariyle geleneksel bir yapının hala egemen olduğu söylenebilir. Kadınlar genellikle genç yaşta evlendirilmekte, çocuk yapmakta, ailesine hizmet etmekte ve birçok tarımsal işte çalışmaktadır. Her ne kadar son yıllarda kız çocuklarının eğitime ve meslek kazanımına önem veriliyor olsa da kırsal alanlarda hala

kadınların gerek örgün gerek yaygın eğitimi gerekse girişimciliği konusunda yeterince mesafe alındığı söylenemez.

Kırsal turizm faaliyetleri kadınların üretmiş oldukları el emeği ve göz nuru ürünlerin değer fiyattan satılmasına, kadınların aile bütçesine katkı sağlamasına, kadın girişimciliğinin artmasına ve hatta işletmenin büyütülmesi ile kadınların işveren halinde gelmesine bile olanak sağlamaktadır. Bu yüzden kırsal turizm potansiyeli olan yörelerde bu faaliyetlere yatırım yapılması, hem gelen turistlere daha kaliteli hizmet verilmesine hem de kadınların insan kaynakları potansiyellerinin ortaya çıkarılması ile kırsal kalkınmaya olan katkılarının artırılmasına yol açacaktır. Önceki çalışmalar (Tüzün Rad ve ark., 2011) kırsal alanda yaşayan kadınların kendi kızlarını okutmak istediklerini ve hizmetler sektöründe istihdam edilmesini istediklerini ortaya koymuştur. Bununla birlikte kırsal alanda yaşayan kadınlar, kendilerine yönelik yaygın eğitim faaliyetlerine ancak istihdam sağlaması durumunda ilgi duymaktadır. Bu bağlamda kırsal turizm kırsal istihdamı ve kadın girişimciliğini artıran bir sektör olarak görülebilir ve çeşitli eğitim ve yayım programları ile kadınların bu konudaki yeterlilikleri ve yetenekleri artırılabilir.

Ziyaretçilerin kırsal turizm faaliyetleri ile sosyal anlamdaki ilgi düzeyleri Tablo 6'da verilmiştir. Tablodan araştırmaya katılan ziyaretçilerin bu kapsamda ele alınan altı göstergeden beşine kesinlikle katıldıkları ve birine katıldıkları anlaşılmaktadır. Kararsız kalınan veya katılım gösterilmeyen herhangi bir göstere olmamıştır. Ortalaması en yüksek çıkan göstere yöresel kültür ve geleneklerin korunmasının önemli olduğudur. Bu bağlamda ziyaretçiler kırsal turizm ile yöresel kültür ve geleneklerin yok olmasının önlenmesinin son derece

önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Yine ziyaretçiler yöre halkının değer yargılarına saygılı olmanın ve destinasyon merkezinde konulan kurallara uymanın önemli olduğunu belirtmektedir. Ayrıca ziyaretçiler kendi aile ve çocuklarının yerel halkla kaynaşmasından ve kırsal alanda yaşayan insanlarla vakit geçirmekten büyük bir keyif aldıklarını belirtmişlerdir.

Ziyaretçilerin kırsal turizm faaliyetleri ile çevresel anlamda ilgi düzeyleri Tablo 7'de verilmiştir. Tablodan araştırmaya katılan ziyaretçilerin bu kapsamda ele alınan sekiz göstergeden ikisine kesinlikle katıldıkları, dördüne katıldıkları, ikisine ise katılmadıkları anlaşılmaktadır. Kararsız kalınan herhangi bir gösterge bulunmamaktadır. Ortalamanın en yüksek çıktığı gösterge olan tarım

alanlarının korunmasına özen gösterilmelidir olmuştur. Buradan da anlaşılacağı gibi Kırsal turizm merkezini ziyaret eden turistler tarım alanlarının tarım dışı kullanılmasının yanlış olduğunu düşüncesini son derece önemli görmektedirler. Hızlı nüfus artışının konut ihtiyacını artırması, mirasla arazilerin çok küçük parçalara bölünmesine ve atıl hale gelmesine sebep olması, verimli araziler üzerinde kurulu kentlerde sanayileşmenin artması üzerine bu kentlere ve verimli kıyı bölgelerine yönelik oluşan göç, verimli tarım arazilerinin amaç dışı kullanılmasına sebep olmaktadır. Bunun önlenmesi için alınan kararlar ve kanunlarla yapılacak olan planlamaların ülke tarımını düşünülerek yapılması gerekmektedir.

Tablo 6. Ziyaretçilerin kırsal turizm ile sosyal anlamda ilgi düzeyleri

Sosyal faktörler	Ortalama	Standart Sapma	Kategori
Yöresel kültür ve geleneklerin korunması önemlidir	4,76	0,48	KKTL
Kırsal turizmle yöresel kültür ve geleneklerin yok olması önlenmelidir	4,760	0,55	KKTL
Yöre halkının değer yargılarına saygılıyım	4,731	0,45	KKTL
Kırsal turizm merkezinde belirtilen kurallara uyma konusunda titizim	4,50	0,64	KKTL
Ailemin/çocuklarımin yerli halkla kaynaşmasını isterim	4,49	0,68	KKTL
Yerli halkla zaman geçirmek hoşuma gidiyor	4,45	0,72	KTL

Tablo 7. Ziyaretçilerin kırsal turizm ile çevresel anlamda ilgi düzeyleri

Çevresel faktörler	N	Ortalama	Standart Sapma	Kategori
Tarım alanlarının korunmasına özen gösterilmelidir	171	4,66	0,61	KKTL
Kırsal turizm merkezlerinde aşırı yapılanmaya izin verilmemelidir	171	4,51	0,76	KKTL
Çevresel konularda oldukça duyarlıyım	171	4,46	0,92	KTL
Kırsal alandaki turizm tesisleri planlama ile yapılmalıdır	171	4,42	0,86	KTL
Ormanlarda tesisleşme olmamalıdır	171	4,36	0,79	KTL
Sit alanları tesisleşmenin dışında tutulmalıdır	171	4,32	0,85	KTL
Kırsalda çevre kalitesinin artması için belirli miktarda parasal destek sağlayabilirim	171	1,66	0,47	KTM
Kırsalda çevre kalitesinin artırılması için belirli bir süre gönüllü olarak çalışabilirim	171	1,34	0,47	KTM

Yine ziyaretçiler kırsal turizm merkezinde aşırı yapılaşmaya izin verilmemesi gerektiğinin son derece önemli olduğunu belirtmişlerdir. Çevresel konularda oldukça duyarlı olduklarına, kırsal alanlarda turizm tesislerinin planlama ile yapılması gerektiğine ve son zamanlardaki turizm faaliyetlerinin canlanması ile birlikte bazı doğal güzellikleri ile göz kamaştıran orman alanlarının yeme içme turizmi açısından önemli yer tutmasıyla oluşan ormanlarda tesisleşmenin olmamasına katıldıklarını göstermişlerdir. Ormanlarda oluşan kaçak tesisleşmenin önüne geçmek için mesire ve dinlenme yerlerinin ruhsatlandırılması önemli bir adımdır. Aynı zamanda ziyaretçilerin katıldığı diğer bir göstergede sit alanlarının tesisleşmenin dışında tutulması gerektiğidir. Ülkemizde korunması gereken birçok alan vardır. Bizden sonraki kuşaklara da aktarılması için ülkemizdeki bu

güzel ve tarihi yerlerin korunması şarttır.

Yerel halkın bazıları köyün sit alanı olmasından dolayı rahatsızlık duymaktadır. Bunun en önemli nedeni ise çevreyi koruyarak bile yatırım yapılamamasıdır. Ortalamanın diğer göstergelere göre çok daha fazla düşük olduğu ve araştırmaya katılan ziyaretçilerin katılmıyorum diye cevaplandıkları göstergeler kırsalda çevre kalitesinin artırılması için belirli miktarda parasal destek sağları ve çevre kalitesinin artması için belirli bir süre gönüllü olarak çalışabilirim göstergeleri olmuştur. Köye gelen ziyaretçilerden elde edilen bu sonuçlardan da anlaşılacağı gibi maddi konularda insanlar yardımcı olmaya yanaşmamaktadırlar.

3.5. Bölgede Kırsal Turizmin Kırsal Kalkınmaya Katkısı

Kırsal turizm faaliyetlerinin Cumalıkızık Köyünün,

Yıldırım İlçesinin ve daha geniş anlamda Bursa İlinin kırsal kalkınmasına olabilecek katkıları gerek anket uygulamaları sırasında satıcı ve ziyaretçilerle yapılan mülakatlardan gerekse araştırmacının sahadaki gözlemlerinden yararlanılarak aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür.

Yörede üretilen tarım ürünlerinin değerlendirilmesi; Satıcıların bazıları köyde ve civarında üretilen tarımsal ürünleri işleyecek daha dayanıklı ve sağlıklı gıda mamullerine dönüştürerek değerlendirmektedir. Bu yolla hem bir taraftan ürünlerin raf ömrü artmakta diğer taraftan müşterilere daha uzun bir zaman sürecinde pazarlama olanağı doğmaktadır. Satıcılar bu yolla daha istikrarlı gelir elde edebilmektedir.

Yörede geleneksel mutfak ve el sanatlarının korunması ve gelişimi; Cumalıkızık köyü tarihsel olarak Osmanlı kültürüne dayanan ve günümüze değin bu kültürü koruyan bir yapıya sahiptir. Köyde kırsal turizm faaliyetlerinin gelişimi bu kültürün korunmasına da yardımcı olmaktadır. Köye gelen ziyaretçilerin geleneksel mutfaka ve el sanatlarına ilgi duyması yöredeki paydaşlarda bu değerlerin korunması ve gelecek nesillere devredilmesi konusunda bir motivasyon oluşturmaktadır.

Köyde kadın istihdamına katkı sağlaması; Köyde kırsal turizm faaliyetlerine satıcı olarak katılan kişilerin büyük çoğunluğunu kadınlar oluşturmaktadır. Kırsal alanda özellikle aile gelirinin, eğitim düzeyinin ve istihdam imkânının düşük olduğu kırsal bölgelerde kadının günlük yaşantısındaki bilgi ve becerilerini ekonomik kazanca dönüştürmesi son derece önemlidir (Altunöz Sürücü ve ark., 2017). Bu bağlamda Cumalıkızık Köyü kırsal turizm faaliyetleri köydeki satıcı kadınlara bu olanağı sunmaktadır.

Köyde kadının girişimciliği ve kadının aile içerisindeki gücünü artırmaktadır; Türkiye’de kırsal alanda kadınlar daha çok ev ve aile işleri ile ilgilenen, çocuk yetiştiren, ücretsiz tarım işçisi olarak çalışan ve işletmecilikle ilgili kararlara katılımı son derece düşük olan kişilerdir (Palaz ve Boz, 2007). Diğer taraftan kırsal alanda ilköğretim sonrası eğitim oranının düşük olması ve bütün bölgelerde eğitimde fırsat eşitliğinin bulunmaması, kadınları daha da dezavantajlı duruma getirmektedir. Özellikle kırsal alanda yaşayan genç kadınlar kız çocuklarının okuması ve tarım dışı bir meslek sahibi olmasını istemektedir. Ancak kırsal alanda istihdam olanağı sağlamayan kısa dönemli eğitim ve yayım faaliyetlerine pek sıcak bakılmamaktadır (Tüzün Rad ve ark., 2011). Köydeki kırsal turizm etkinlikleri satıcı kadınların karar verebildiği birer ekonomik ünite olarak düşünüldüğünde kadın girişimciliğini artırmaktadır. İstikrarlı gelir sağlayan ve girişimci olan kadınların aile içerisinde de daha güçlü hale geleceği ve kararlara daha etkin bir şekilde katılacağı söylenebilir.

Bölgede kadın girişimciliğinin desteklenebilmesi ve kadınlar bir işletmeden daha çok para kazanmalarına yardımcı olmak için mikrokredi sistemi devreye sokulabilir. Her ne kadar bu sistemin Türkiye’de

uygulanmasında bazı sorunlar yaşanmakta olsa da iyi işletilebilecek bir sistemin kadın girişimciliğine ve kadınların ekonomik kazanç elde etmesine daha fazla katkı sağlayacağı yadsınamaz (Anacı ve ark., 2015; Abacı ve ark., 2015).

Yörenin çevresel anlamda korunması için daha bilinçli bir toplum oluşumuna katkı sağlamak; Türkiye’de kırsal turizm çalışmalarına konu olan yaylalar, termal oteller, kırsal faaliyetler, çiftlikler ve tarım işletmeleri her geçen yıl artan sayıda yerli ve yabancı turisti çekmektedir. Ancak, tarımsal arazilere ve kırsal alanlara daha fazla baskı yapan planlanmamış konut ve yol inşaatları nedeniyle kırsal turizmin çevresel boyutu risk altındadır. Bu nedenle, herhangi bir bölgenin kırsal turizm açısından ekonomik ve sosyal anlamda ön plana çıkması, çevresel boyutunun da daha ciddi bir şekilde ele alınması yönünde bir motivasyon oluşturabilir. Bu bağlamda belediyeler, diğer kamu kuruluşları ve sivil toplum örgütleri kırsal çevrenin korunması için uzun dönemli planlar oluşturabilir.

4. Sonuç

Kırsal turizm, kırsal kalkınmanın sağlanması için gerekli olan ekonomik faaliyetlerin çeşitlendirilmesinde en önemli yere sahiptir. Kentlerde oluşan fazla nüfusun getirdiği bunalımdan sanayileşmeyle birlikte gelen hava kirliliğinden bunların ve daha fazlasının getirdiği stresten kaçmak isteyenler için cazip bir tatil türü haline gelmektedir.

Çalışmanın temel amacı, kırsal turizmin kalkınmadaki rolünü inceleyip, Türkiye’de kırsal turizmin gelişmesini engelleyen nedenleri araştırmak ve bu sayede çözüm önerileri getirmektir.

Bu kapsamda aşağıdaki belirtilen unsurların uygulanacak politikalarda yer alması gerekmektedir; Türkiye’de Kırsal turizm yeni gelişmekte olan bir yapıdır, ilgili kurum ve kuruluşlar arasında ve Sivil Toplum Kuruluşları arasında koordinasyon eksikliği vardır. En kısa sürede özellikle Kırsal Turizm konusunda baş öncü olması gereken Tarım ve Orman Bakanlığı ile birlikte Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Çevre ve Orman Bakanlığı ile ilgili Sivil Toplum Kuruluşlarının bir arada olacağı Kırsal Turizm konusunda bir çalışma kümesinin oluşturulması zorunlu hale gelmiştir. Türkiye İstatistik Kurumunun liderliğinde daha güvenli ve kapsamlı bir veri tabanı oluşturulması çalışmaları başlatılmalıdır.

Türkiye’de kırsal alan tanımlamasının net bir şekilde yapılması gerekmektedir. Daha sonra da kırsal turizmle ilgili kurum ve kuruluşlardan oluşturulacak bir kurul tarafından ulusal tanımlamasının da yapılmasına ihtiyaç vardır. Bu tanımlama ile bütün paydaşların kırsal alanlara sahip olması ve onları koruması daha kolay olacaktır.

Bölgedeki yerel dernek vb. kuruluşları yapılacak proje uygulamalarına katarak bu kuruluşların katkılarına önem vermek çok öneme sahiptir. Bu sayede etkili ve sürdürülebilir bir kırsal turizm yaklaşımı uygulanabilir. Bir ülkenin kırsal ve yerel varlıklarını korumak ve

onların turizmin içine dâhil olmalarına yardımcı olmak sürdürülebilir turizmin uygulanmasına kolaylık sağlar ve destekte bulunur.

Türkiye’de kırsal turizmde kırsal ürün çeşitliliğinde çok fazla ürüne sahip değildir. Ürün çeşitliliğinin artırılması yönünde çalışmalara yer verilmelidir. Kırsal alanlarda tarım dışı meslekler de özendirilmeli özellikle kadın girişimciliğini arttıran kadınlara istihdam sağlayan alanlara öncelik verilmelidir.

Kırsal alanlara turizm amaçlı gelmiş ziyaretçilerin de kırsal turizm konusunda bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Ziyaretçilerin kırsal alanların gelecek nesillere de kalması için çevresel konularda daha titiz ve bilinçli olmasının sağlanması gerekmektedir.

Ülkemizde kırsal turizm alanında gösterilecek başlıca problemler pazarlama problemidir. Bu konuda çalışan yerel alanların güçlendirilmesi gerekmektedir. Kitle iletişim ağlarından internet hizmetlerinin, yerel düzeydeki pansiyon, motel ve otellerde kullanımının yaygınlaştırılarak pazarlamanın doğrudan internet üzerinden yapılmasına olanak sağlanması gerekir.

Kırsal turizm merkezlerinin reklamlarının yapılması oldukça önemlidir. Kırsal turizm merkezindeki yerel halkın kitle iletişim araçlarını doğru ve etkili yönde kullanmalarına teşvik edilmeleri gerekmektedir.

Kırsal merkezlerin turizme açılması ile birlikte oluşabilecek çevre kirliliği ve yıpranmanın önüne geçebilmek için bu merkezlere gelen ziyaretçilerin bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Bu sayede kültürel bir miras olarak görülen bu yerlerin gelecek nesillere aktarımı sağlanacaktır. Sit alanları olarak korunması gereken yerlerin hem yerel halkın ihtiyaçlarına da zarar vermeden korunmasının sağlanması gerekmektedir. Böylelikle sürdürülebilirlik sağlanması gerekmektedir.

Sonuç olarak, Kırsal turizm, kırsal kalkınmanın temel araçlarından biridir. Kırsal turizmin, kırsal kalkınmadaki önemi çok fazladır bu nedenle Kırsal turizm her şeyden önce kırsal alanlar için istihdam ve gelir kaynağı olduğunun unutulmaması gerekir. Bu bölgedeki insanların geçimleri için yapmakta olduğu ürünün oluşması ancak bu yöreye turistler gelirse mümkündür. Özellikle bölgelerarası gelişmişlik farkının ve yoksulluğun daha çok olduğu ülkelerde kırsal turizm arz potansiyelinin etkin bir şekilde kullanılmasıyla bu sorunların giderilmesinde etkin bir alternatif olabilir.

Özellikle tarımsal faaliyetlerin yoğun olduğu yerlerde çiftçilerin tarımsal faaliyetlerinden vazgeçmeden, yörenin sahip olduğu doğal, sosyo-kültürel ve tarihsel değerleri, turizm amaçlı kullanarak kendilerine bir ek gelir sağlamak ve refah düzeylerini yükseltmek kırsal turizmle olacaktır.

Katkı Oranı Beyanı

Tüm yazarlar, makalenin tasarımına, uygulanmasına ve analizine ortak katkıda bulunmuş olup, makalenin son halini incelediğini ve onayladığını beyan eder.

Çatışma Beyanı

Yazarlar bu çalışmada hiçbir çıkar ilişkisi olmadığını beyan etmektedirler.

Destek ve Teşekkür Beyanı

Bu makale, Betül SEZEN’ nin Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Tarım Ekonomisi Anabilim Dalında 2019 yılında tamamlanan “Bursa İli Yıldırım İlçesi Cumalıkızık Köyünde Kırsal Turizm Çalışmalarının Kırsal Kalkınma Açısından Değerlendirilmesi” başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Kaynaklar

- Abacı Nİ, Demiryürek K, Emir M, Yıldırım Ç. 2015. Factors affecting the use of microcredit among women entrepreneurs in the Samsun province of Turkey. *Anthropologist*, 20(3): 397-406.
- Altunöz Sürücü Ö, Kargılioğlu Ş, Ak S. 2017. Kırsal turizmde geleneksel kültürün yansıtılması ve kadın istihdamı: Beypazarı örneği. 1 st International Sustainable Tourism Congress, November 23-25, 2017, 550-565, Kastamonu-Turkey.
- Akinciturk N, Kilic M. 2004. A study on the fire protection of historic Cumalıkızık village. *J Cultural Heritage*, 5(2): 213-219.
- Bağbanlı MB. 2013. Examination of the failures and determination of intervention methods for historical Ottoman traditional timber houses in the Cumalıkızık Village, Bursa-Turkey. *Eng Failure Analysis*, 35: 470-479.
- Boz İ. 2004. Tarım sektörünün iktisadi kalkınmadaki rolü. *Kalkınma ekonomisi seçme konular*, Ekin Kitabevi Yayınları, Bursa.
- Boz İ, Kilic O, Kaynakçı C. 2018. Rural tourism contributions to rural development in the Eastern Black Sea Region of Turkey. *Int J Scientific Res and Manag*, 6(04): 114-120.
- Boz İ. 2018. Kırsal kalkınmanın Türkiye ekonomisindeki yeri ve önemi. III. Uluslararası Bozok Sempozyumu Bölgesel Kalkınma ve Sosyo-Kültürel Yapı. 3-5 Mayıs 2018 Yozgat, Turkey.
- Cinemre HA, Kılıç O. 2015. Tarım ekonomisi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Ders Kitabı*, Samsun.
- Cochran WG. 2007. *Sampling techniques*. John Wiley & Sons, New York.
- Çalışkan U. 2015. Sarıkamış müşteri memnuniyeti araştırması ve kırsal alana etkileri. *Int J Soc and Econ Sci*, 5(2): 103-112.
- Çeken H, Karadağ L, Dalgın T. 2007. Kırsal kalkınmada yeni bir yaklaşım kırsal turizm ve Türkiye’ye yönelik teorik bir çalışma. *Artvin Çoruh Üniv Orman Fak Derg*, 8(1): 1-14.
- Demir B, Boz İ. 2017. Bursa ili Yıldırım ilçesi Cumalıkızık köyünde kırsal turizm çalışmalarının kırsal kalkınma açısından değerlendirilmesi. *Tarım Bil Araş Derg*, 10(1): 50-55.
- Eren R, Aypek N. 2012. Kırsal turizm bölgesinde yerel halkın turizmin gelişimine karşı tutumları: Cumalıkızık köyü örneği. *Int J Soc and Econ Sci*, 2(2): 43-47.
- Eryılmaz GA, Kılıç O. 2018. Türkiye’de sürdürülebilir tarım ve iyi tarım uygulamaları, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniv Tarım ve Doğa Derg, 21(4) :624-631.
- Eryılmaz GA, Kılıç O, Boz İ. 2019. Türkiye’de organik tarım ve iyi tarım uygulamalarının ekonomik, sosyal ve çevresel sürdürülebilirlik açısından değerlendirilmesi. *Yüzüncü Yıl Üniv Tar Bil Derg*, 29(2): 352-361.
- Güleç MM. 2011. 700 yıllık tarihi geçmişe sahip Bursa Cumalıkızık köyü alan araştırmasının sosyolojik analizi. *UÜ. Fen Edebiyat Fak Sos Bil Derg*, 12(20): 35-49.
- İpar MS, Doğan M. 2013. Destinasyonun turist açısından önem memnuniyet modeli ile değerlendirilmesi: Erdemir üzerine bir

- uygulama. Adıyaman Üniv Sos Bil Enst Derg, (13): 129-154.
- Kuşat N. 2014. Sürdürülebilir kırsal kalkınma için bir alternatif olarak kırsal turizm ve Türkiye'de uygulanabilirliği. AİBÜ-İİBF Ekon ve Sos Araş Derg, 10(2): 65-88.
- Özçatalbaş O. 2000. Kırsal turizm ve geliştirilmesinde yayımın önemi. IV. Ulusal Tarım Ekonomisi Kongresi, 6-8 Eylül 2000, Tekirdağ, Turkey.
- Palaz S, Boz İ. 2007. Türkiye'de kırsal bölgede yaşayan kadınların demografik özellikleri, aile içindeki statüleri ve gelecek beklentileri: Balıkesir Kayseri ve Kahramanmaraş illeri örneği. Yön ve Ekon Araş Derg, 5 (7): 17-29.
- Perker S. 2012. Geleneksel Cumalıkızık konutlarında cephe özellikleri ve günümüzdeki durum. 6. Ulusal Çatı & Cephe Sempozyumu, 1-10, Bursa, Turkey.
- Perker ZS, Akincitürk N. 2011. Geleneksel Cumalıkızık evlerinde ahşap konut sistemi. Uludağ Univ J Faculty of Eng, 16(1):41-51.
- Soykan F. 2003, Kırsal turizm ve Türkiye turizmi için önemi. Ege Coğrafya Derg, 12: 1-11.
- Tas M, Tas N, Cahantimur A. 2009. A participatory governance model for the sustainable development of Cumalıkızık, a heritage site in Turkey. Environ and Urban, 21(1): 161-184.
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. 2020. Cumalıkızık. Tanıtma Genel Müdürlüğü. URL: <https://tanitma.ktb.gov.tr/TR-22596/cumalikizik.html> (erişim tarihi: 10.08.2020).
- Torun E. 2013. Kırsal turizmin bölge insanına katkıları araştırması. Kocaeli Üniversitesi reklamcılık bölümü. KMÜ Sos ve Ekon Araş Derg, 15(24): 31-37.
- Tolunay A, Akyol A. 2006. Kalkınma ve kırsal kalkınma: Temel Kavramlar ve tanımlar. Süleyman Demirel Üniv Orman Fak Derg, 2: 116-127.
- Tüzün Rad S, Boz İ, Polatöz S, Çelik Ateş H. 2011. Womens literacy and extension education in rural eastern Mediterranean Turkey. African J Agric Res, 6(12): 2807-2819.
- WTO. 2003. World Tourism Organization. Rural tourism in Europe: Experiences, development and perspectives. Belgrade (Serbia and Montenegro), 24 and 25 June 2002; Kielce (Poland), 6 and 7 June 2003; Yaremcha (Ukraine), 25 and 26 September 2003.

IMPACT OF LOCKDOWN DURING COVID-19 PANDEMIC ON PSYCHOLOGICAL WELLBEING AMONG HEALTHY WORKING ADULTS

Janula RAJU^{1*}, Raju ASIRVATHAM², Amna Hussian MADANI³,

¹Faculty of Nursing, Department of Maternity Nursing, College of Applied Medical Science, King Khalid University, Saudi Arabia

²Department of Pharmacology, St. Joseph's College of Pharmacy, Cherthala, Kerala, India

³Faculty of Nursing, Department of Medical Surgical Nursing, College of Applied Medical Science, King Khalid University, Saudi Arabia

Abstract: The aim of this study was to assess the impact of lockdown during COVID-19 pandemic on psychological wellbeing among healthy working adults. This qualitative, cross-sectional study was conducted in Kanyakumari District, Tamilnadu, and the southernmost state of India. A convenient sample of 610 healthy working adults was participated and completed a self-administered questionnaire. The data collection tool contains two sections including baseline information, assessment of psychological wellbeing. Chi-square χ^2 test was used to test the association between demographic variables and scores of psychological wellbeing. One way ANOVA test was used to compare the mean score between groups. Descriptive statistics were used to describe the frequencies of variables. A significant P value was set at 0.05 at 95% confidence interval. The majority of participants (31.8%) belonged to 41-50 years of age. More than half (56.9%) of participants were females. The study findings revealed that 16.4% were had poor psychological wellbeing, 53.8% were had an average level, 21.3% had a good level and 8.5% were had an excellent level of psychological wellbeing. Additionally, gender, age, monthly income, history of quarantine, tested positive for the Corona Virus had a strong association with Psychological wellbeing. The study results concluded that the lockdown during the COVID-19 pandemic had a strong association with the psychological wellbeing of working adults. It also suggested having highly prioritized actions for early recognition of psychological problems, expanding counseling activities by the health authorities to avoid negative outcomes due to the Covid-19 pandemic lockdown.

Keywords: Lockdown, COVID-19, Corona virus, Psychological wellbeing, Working adults

*Corresponding author: Faculty of Nursing, Department of Maternity Nursing, College of Applied Medical Science, King Khalid University, Saudi Arabia

E mail: janular@gmail.com (J. RAJU)

Janula RAJU

<https://orcid.org/0000-0002-2903-1818>

Raju ASIRVATHAM

<https://orcid.org/0000-0002-7939-4975>

Amna Hussian MADANI

<https://orcid.org/0000-0002-3849-470X>

Received: August 08, 2020

Accepted: September 14, 2020

Published: January 01, 2021

Cite as: Raju J, Asirvatham R, Madani AH. 2021. Impact of lockdown during covid-19 pandemic on psychological wellbeing among healthy working adults. BJSJ Pub Soc Sci, 4(1): 34-41.

1. Introduction

As the coronavirus pandemic rapidly is inducing a considerable degree of fear around the world, anxiety and worry are common among people such as older adults, health care professionals and people with underlying health conditions (WHO, 2020). The coronavirus has a major impact on declining of economy across the world in 2020 due to the COVID-19 pandemic lockdown (Schwartz, 2020; Horowitz, 2020). This economic crisis has adversely affected many people's psychological wellbeing and made new barriers to the one who previously suffering from psychological disturbances and other mental health issues (Panchal et al., 2020; Raju et al., 2020). In circumstances of pandemic, some emotional experiences can play an accentuated role. For example, social relationships are important for wellbeing in general, but even more so at times of threat (Taylor, 2006).

During the pandemic outbreak, the Government of India took rigorous actions to restrict the cases in the earlier

stage itself, by initiating a major lockdown and also by shifting the immigrants to the special quarantine facilities prepared by the Indian Military (Shah et al., 2020). On 24 March, the Prime Minister of India ordered a nationwide lockdown for 21 days, affected the entire 1.3 billion population of India (Regan, 2020; Aljazeera, 2020).

COVID-19 affects economy as well as well-being of everyone. It also created a high levels of fear and panic behavior due to stagnation of resources (Shigemura et al., 2020). Millions of migrant workers left jobless by India's strict coronavirus lockdown. About 80% of these migrant workers are men who sent their earnings back to their villages to support their families (Srivastava and Nagaraj, 2020).

A press report stated that, due to repeated lockdown in India, people will suffered with massive mental health crisis because of unemployment, alcohol abuse, economic hardship, domestic violence and indebtedness. It will affect most of the population where poor people are the

most vulnerable and marginalized groups (Naik, 2020). A survey reported that 61% of Indians are experienced mental health-related issues because of the uncertainty and looming financial crisis during the lockdown. Similarly, women were struggled more than men because of their increased responsibilities and also handled multiple tasks without any domestic helpers (IANS, 2020).

According to the recent survey reports of researchers stated that 343 people were died by suicide since March, 2020 with 125 of them due to fears of infection, loneliness, lack of freedom of movement and inability to go home. The study also cited that the financial distress and alcohol withdrawal were the factors for suicide attempt (Thejesh, 2020). So, this study was aimed to analyze the psychological wellbeing of people living with a big question in their mind, when will the outbreak end and life get back to normal? And was to assessed by framed questionnaires to know the impact of lockdown during COVID-19 pandemic on psychological wellbeing among healthy working adults.

2. Material and Methods

This is a quantitative Descriptive study to assess the psychological wellbeing of healthy adults from Kanyakumari District, Tamilnadu, and the southernmost state of India. There are 610 healthy working adults were participated in the survey. The data were collected by using electronic questionnaire. The inclusion criteria were the participants who are healthy and interested to participate in the survey, aged between 21-60years without any medical or psychological illness. The participants were instructed that their involvement in the study wasn't mandatory. Before the entry of questionnaire, the researcher reassured the subjects that their privacy will be protected, and any obtained information will be kept strictly confidential. It might take about 10 to 15 minutes. Data collection was done for a period of about 1 ½ months through online as it was a pandemic period. (May 2020- June 2020).

2.1. Tool for Data Collection

A self-structured questionnaire was designed by the researcher based on review of pertinent literature were used for data collection. The tool contains 2 sections including baseline information, assessment of psychological wellbeing. Baseline information: it includes eight items, which provides basic information about the participants.

The tool for assessing psychological wellbeing contains 10 statements and it was prepared according to the components of Ryff model of Psychological wellbeing. Each statement had four options like Never, Rarely, sometimes and always. The total score ranges from 0-30. Total scores were classified as follows: 0-25% poor (Very less happiness in life), Average 26%-50% (less happiness in life), Good 51%-75% (Good happiness in life), Excellent -76%-100% (Very good happiness in life). The

higher score indicating good psychological wellbeing. Reliability of self-structured questionnaire was verified using Reliability statistics Cronbach's Alpha Reliability test. The reliability was 0.89 and the questionnaire was found to be reliable.

The data were collected through electronic questionnaire - online. The participants were informed about the purpose of the study and informed consent was obtained from each participant. Participants were assured that they can withdraw themselves from the study at any time, findings would not be linked to individuals, and that all study events and materials would maintain confidentiality. Participants were not considered to be at risk of harm. They were informed that the duration would be approximately 10-15 minutes.

2.2. Statistical Analysis

For data analysis, the statistical software SPSS (Statistical Package for Social Sciences) version 16.0 was used, facilitating the process of organizing data into tables for the sake of better visualization of the results and their interpretation. Chi square χ^2 test was used to test the association between demographic variables and score of psychological wellbeing. Independent t test and One way ANOVA test was used to compare the mean score between groups. Descriptive statistics were used to describe frequencies of variables. A significant P value was set at 0.05 at 95% confidence interval.

2.3. Ethical Consideration

The study was carried out with the permission of Local Research Ethics Committee (Protocol number: REC/2020/142-N) dated 13.05.2020.

3. Results

610 working adults were participated in the study. Table 1 showed Majority of study participants (31.8%) were belongs to 41-50 years of age. More than half (56.9%) of participants were females. Most of the participants (53.1%) were undergraduates. 12.8% participant's family members were quarantined because of corona virus symptoms and 1.5% of participant's family members were tested positive for corona virus (Table 1).

Association of demographic variables with psychological wellbeing score was tested by using χ^2 test, which was presented in Table 1. The χ^2 test stated that age, ($\chi^2=7.967$, $P=0.007<0.05$) gender, ($\chi^2=5.026$, $P=0.000<0.05$), monthly income ($\chi^2=8.327$, $P=0.000<0.05$), marital status ($\chi^2=1.668$, $P=0.013<0.05$), family members quarantined ($\chi^2=2.376$, $P=0.022<0.05$) and family members tested positive ($\chi^2=46.108$, $P=0.000<0.05$) were had strong association with psychological wellbeing. Whereas, religion ($\chi^2=5.772$, $P=0.170>0.05$), and family type ($\chi^2=2.325$, $P=0.0401>0.05$) were not shown any association at 0.05 level of significance.

Table 1. Frequency, percentage distribution of demographic variables and association of psychological wellbeing score with the demographic variables

Sl. No	Variables	Frequency (n=610)	%	Association with psychological wellbeing score	
				χ^2	P value
1	Age				
	21-30 years	62	10.2		
	31-40 years	189	31	7.967	0.007*
	41-50 years	194	31.8		
	51-60 years	165	2		
2	Gender				
	Male	263	56.9	5.026	0.000*
	Female	347	43.1		
3	Education				
	School education	80	13.1		
	Undergraduate	324	53.1	2.812	0.521
	Post Graduate and above	206	33.8		
4	Occupation				
	Government employee	42	6.9		
	Private	312	51.1	9.731	0.909
	Own business	186	30.5		
	Abroad	47	7.7		
	others	23	3.8		
5	Monthly Income				
	< Rs.10,000/-	82	13.4		
	Rs. 10,001- 20,000/-	164	26.9	8.327	0.000*
	Rs. 20,001- 30,000/-	149	24.4		
	Rs. 30,001- 40,000/-	125	20.5		
	>Rs. 40,000/-	90	14.8		
4	Religion				
	Hindu	213	34.9	5.772	0.170
	Christian	343	56.2		
	Muslim	54	8.9		
5	Marital status				
	Married	522	85.6	1.668	0.013*
	Unmarried	88	14.4		
6	Family Type				
	Joint family	122	20	2.325	0.401
	Nuclear family	488	80		
7	Any family members were quarantined?				
	Yes	78	12.8	2.376	0.022*
	No	532	87.2		
8	Any of your family members tested positive for corona virus?				
	Yes	9	1.5	46.108	0.000*
	No	601	98.5		

*Significant with 0.05 level of confidence.

3.1. Psychological Wellbeing Score among Working Adults According to Age

The range of psychological wellbeing score according to age was presented in Figure 1. It indicated that among 610 participants 62 were had poor psychological score and they were aged between 51-60 years. 143 were had average psychological wellbeing; they were aged

between 31- 40years.

49 participants were had good psychological wellbeing, 22 participants were had excellent psychological wellbeing and their age between 41-50 years.

The mean, median, standard deviation, Minimum and maximum scores according to age were presented in Table 2. It represented that among 610 participants, the

majority of participants were from the age group of 41-50 years also the mean score was good (15.61) for them. On the other side participants from the age group of 51-60 years had less psychological wellbeing as their mean score was less (12.08).

3.2. Psychological Wellbeing According to Monthly Income

The range of psychological wellbeing according to the monthly income was presented in Figure 2. It confirmed that majority of participants from each income groups were stated that they had average level of psychological

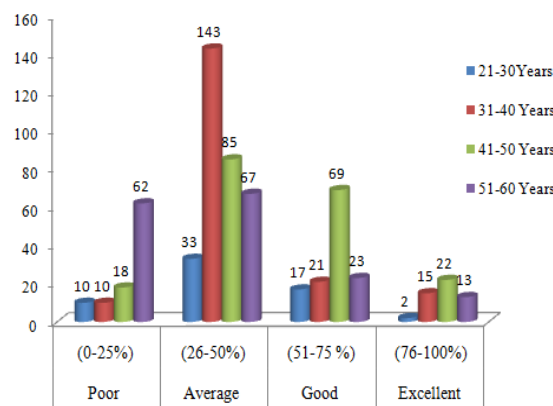
wellbeing. Participants whoever had the monthly income of more than Rs.40000 were expressed good psychological wellbeing than other income groups. The mean, median, standard deviation, Minimum and maximum scores according to monthly income were presented in Table 3. It represented that among 610 participants majority (164) were belongs to the income group of Rs. 10001-20000/-. The participants whoever had the monthly income of More than Rs.40000 were had good psychological wellbeing score (mean=17.63, SD=7.133) than other income groups.

Table 2. Mean, standard deviation of psychological wellbeing score among working adults according to age

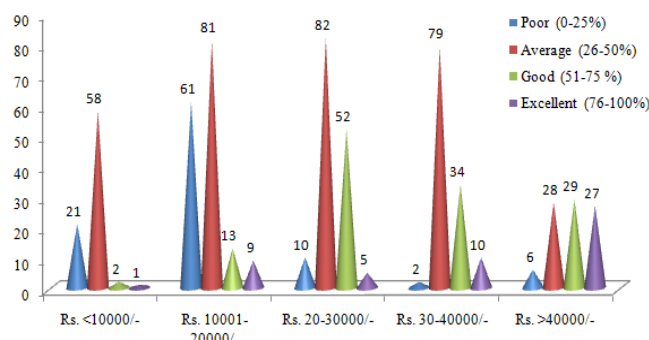
Age	Mean	Median	Std Dev	Minimum	Maximum	Numbers
21-30YRS	13.82	13.00	4.233	6	24	62
31-40 YRS	14.43	15.00	4.642	5	28	189
41-50 YRS	15.61	15.00	5.493	4	30	194
51-60 YRS	12.08	12.00	6.495	5	30	165
Total	14.11	14.00	5.589	4	30	610

Table 3. Mean, standard deviation of psychological wellbeing score among working adults according to monthly income

Monthly Income	Mean	Median	Std Dev	Minimum	Maximum	Numbers
Rs. <10000/-	12.71	15	3.936	5	24	82
Rs. 10001-20000/-	11.65	13	5.795	5	26	164
Rs. 20-30000/-	14.70	15	3.919	4	26	149
Rs. 30-40000/-	15.03	14	4.971	6	30	125
Rs. >40000/-	17.63	18	7.133	6	30	90
Total	14.11	14	5.589	4	30	610

Figure 1. Frequency and Range of psychological wellbeing score among working adults according to age.

Figure 2. Frequency and Range of psychological wellbeing score according to monthly income.

3.3. Psychological Wellbeing According to Gender

Mean, standard Deviation of psychological wellbeing score among working adults according to gender was presented in Table 4. This indicated that Male participants (mean = 14.62, SD= 5.589) were had better psychological wellbeing than female (mean = 13.73, SD= 5.562) participants.

Overall psychological wellbeing among working adults was depicted in Figure 3. Which indicated that more than half of participants (53.80%) were stated that, they had average level of psychological wellbeing. 21.3 % were had good psychological wellbeing, followed that 16.4% were had poor psychological wellbeing, but very less (8.5%) were reported that they had excellent

psychological wellbeing during corona pandemic lockdown.

Table 5 shown the mean, standard deviation, standard error of mean and t-value for scores on psychological wellbeing of working adults. Independent t test was used to compare the means of psychological wellbeing score with the gender, where the mean difference in regards to gender $P > 0.05$ (0.178) and type of family $P > 0.05$ (0.076) were statistically not significant between groups. In regards to marital status, the psychological score between two groups were statistically significant $P < 0.05$ (0.0043). It indicated that the unmarried participants had better psychological wellbeing than married working adults.

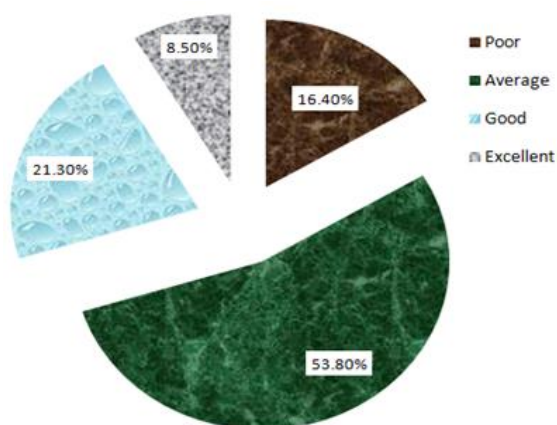
Table 4. Mean, standard deviation of psychological wellbeing score among working adults according to gender

Gender	Mean	Median	Std Dev	Minimum	Maximum	Numbers
Female	13.73	14	5.562	4	28	347
Male	14.62	13	5.596	4	30	263
Total	14.11	14	5.589	4	30	610

Table 5. Mean differences of selected variables using independent t test

Variables		Mean	Std Dev	SEM	t value	P value
Gender	Female	13.73	5.562	0.345	1.817	0.178
	Male	14.62	5.596	0.299		
Marital status	Married	13.88	5.614	0.246	4.112	0.043*
	Unmarried	15.48	5.268	0.562		
Type of family	Joint family	14.49	6.632	0.600	3.156	0.076
	Nuclear family	14.02	5.300	0.240		
Family members	Yes	11.94	5.148	0.583	6.509	0.011*
Quarantined?	No	14.31	5.592	0.243		
Family members Tested positive?	Yes	6.89	1.764	0.588	0.21	0.021*
	No	14.22	5.557	0.227		

*Significant at 0.05 level; SEM= standard error of mean.

Figure 3. Overall range of psychological wellbeing score among working adults.

The factor related to COVID-19, the question was asked did you or any of your family members' quarantined because of the symptoms of COVID-19? The t test value indicated that there is a significant difference between the groups $p > 0.05$ (0.011). It revealed that the

participants who were not quarantined expressed better psychological wellbeing than the participants quarantined. The participants those who tested positive for corona virus also showed significant difference in mean score with the participants who were not positive for corona virus test $P > 0.05$ (0.021).

One way ANOVA test was used to compare the mean differences of other variables. This test indicated that a significant difference between the mean score of participants with different age. ($F = 17.182, P = 0.000 < 0.05$) Moreover the same test was used to analyze the mean differences of other variables which also confirmed that education ($F = 8.653, P = 0.000 < 0.05$), occupation ($F = 26.531, P = 0.000 < 0.05$) and income ($F = 47.979, P = 0.000 < 0.05$), were had significant difference between groups, but religion was not shown any significant difference between groups ($F = 20.18, P = 0.110 > 0.05$).

4. Discussion

The present study was aimed to identify the impact of Lockdown during COVID-19 pandemic on psychological wellbeing among healthy working adults and to

investigate the association of psychological well-being with demographic variables.

For the last few months the majority of people irrespective of their age group are experiencing a prolonged state of physical isolation from their friends, family and community networks. The economic crisis also led to negative psychological effects including confusion, anger and post-traumatic distress (Walter, 2020). It was found that the hypothesis that healthy working adults would have low level of psychological wellbeing during corona pandemic and was confirmed with the study results. According to the latest International Labor Organization (ILO) data report, the COVID-19 economic crisis is hitting young people harder and faster than any other group because of disruption in employment and income losses, and greater difficulties in finding a job (Lin, 2020). In India many workers lost their jobs due to shut down of construction sites. With no money, tens of thousands abandoned cities, took a long journey for hundreds of kilometers by foot to their hometowns and villages in the absence of public transport, which was reflected their level of distress (Sharma, 2020).

The findings of the study results revealed that the age of participants had greater association with psychological wellbeing among adults. The clear cut analysis revealed that the participants between the age of 21-30 years and above 50 years were showed less psychological wellbeing than the participants aged between 31- 50 years.

A study report stated that after the age of 50 years people tend to have physical problems and it may influence their psychological wellbeing (Stonea et al., 2020). Jivraj et al., (2014) reported that from the last few decades well-being of individuals experiencing the final stage of life declined in with aging. Another study report explained that the lockdown during corona pandemic causes poor sleep this risk is likely to be highest in people of late working age and older - the over 50s (Ives, 2020).

This study results revealed that gender difference play an important role on the association with psychological wellbeing, where men were had better psychological wellbeing than women. American psychological association (APA, 2020) discovered that women are more likely than men on a great deal of psychological stress. According to the latest report from United States found a dramatic change for worsen the mental health of women. The reason explained was the families stuck at home, the amount of housekeeping work like cooking and tidying increases, while outside sources of help like cleaners are also not available during lockdown (Werber, 2020).

The result of present study also revealed that monthly income is having association with psychological wellbeing of working adults. This finding is correlated with another study stated that lowest income categories have more psychological disturbance (Caron, 2010; Jitender, 2011). A report from India says, India is set to lose around 130 million jobs due to the Covid-19

pandemic, and 40% of those would be blue-collar jobs. This economic crisis increases the number of suicide, depression and anxiety among general population (Sharma, 2020).

The study also found that the people those who were in quarantine had low psychological wellbeing than those who are not in quarantine. Few related studies also reported that quarantined people had high prevalence of symptoms of psychological distress and disorder (Rubin, 2020; Wang et al., 2011). A study conducted by Upadhyay et al., (2020) also reported that this quarantine reduces the social connection and create worries about family members which leads to causes of depression, anxiety and stress among the individuals.

The study results also found that people who ever tested positive also had association with the psychological wellbeing. It was supported by a lancet study, conducted in London reported that the hormone Cortisol produced from the body was response to stress. Press association, (2020) explained that excessive levels of cortisol was found during illness condition which also equally dangerous because it increase the risk of infection and leads to poor outcomes. So this may be a reason for the poor outcomes for Covid-19 patients.

4.1. Limitations

To sum up, this research was done with certain limitations that should not be left unmentioned. These were like limited sample number and it was not a randomized samples. Since participation was voluntary, the data was completed by self-reporting. This means that the accuracy of the responses could be compromised and the researchers are unable to verify the validity. There was a lack of time to extend the study as it is needed to be. The study was restricted to the location only in a southern most district of South India.

4.2. Recommendations

A similar study can be replicated on a larger sample to help validate and generalize the findings to the entire population of the country. Another study can be done in the study settings after a couple of months or years so as to analyze changes in psychological status after the normalcy of life. A comparative study can be conducted with other states or with other country populations.

5. Conclusion

This is the first reported study to assess the psychological wellbeing of working adults in South India. The findings conclude that the psychological wellbeing of working adults was influenced by the lockdown due to COVID-19 pandemic. The mental status of women was affected more than the men. Additionally gender, age, monthly income, history of quarantine, tested positive for Corona Virus had strong association with Psychological wellbeing. The planning of effective interventions and policies are very important to limit the psychological health issues among working adults.

Early recognition mental health related problems are essential, and expanding counseling activities and

providing adequate facilities and resources should be highly prioritized by authorities.

Author Contributions

All the authors declare that they have all participated in the design, execution, and analysis of the paper and that they have approved the final version.

Conflict of Interest

The authors declared that there is no conflict of interest.

Acknowledgement

We are grateful for all the respondents participated in this study. This research received no specific grant from any funding agency in the public, commercial, or not for-profit sectors.

References

- Al Jazeera. 2020. "India locks down over 100 million people amid coronavirus fears". Al Jazeera. URL: <https://www.aljazeera.com/news/2020/03/scores-indian-districts-lockdown-coronavirus-200323041150247.html> (access date: 12.07.2020).
- APA. 2020. American psychological association: Gender and stress. URL: [https://www.apa.org/news/press/releases/stress/2010/gender-stress#:~:text=Women%20are%20more%20likely%20than%20men%20\(28%20percent%20vs.,10%20\(39%20percent\)%20men](https://www.apa.org/news/press/releases/stress/2010/gender-stress#:~:text=Women%20are%20more%20likely%20than%20men%20(28%20percent%20vs.,10%20(39%20percent)%20men) (access date: 02.07.2020).
- Caron J, Liu. A. 2010. A descriptive study of the prevalence of psychological distress and mental disorders in the Canadian population: comparison between low-income and non-low-income populations. *Chronic Dis Can*, 30(3): 84-94.
- Horowitz J. 2020. "A 'short, sharp' global recession is starting to look inevitable". CNN.com. URL: <https://edition.cnn.com/2020/03/09/economy/global-recession-coronavirus/index.html> (access date: 11.07.2020).
- IANS. 2020. Indo asian News Service: 61% Indians suffering from mental health issues during lockdown: Survey. *New Indian Express*. 17th May 2020. URL: <https://www.newindianexpress.com/lifestyle/health/2020/may/17/61-indians-suffering-from-mental-health-issues-during-lockdown-survey-2144506.html> (access date: 12.07.2020).
- Ives J. 2020. Study explores the impact of lockdown on older people with or without dementia. *News Medical Life science*. Last updated may 2020. URL: <https://www.news-medical.net/news/20200506/Study-explores-the-impact-of-lockdown-on-older-people-with-or-without-dementia.aspx> (access date: 29.07.2020).
- Jitender S, Tracie O. 2011. Afifi, , Katherine A. McMillan, MS; et al; Relationship between household income and mental disorders, findings from a population-based longitudinal study. *Arch Gen Psychiatry*, 68(4): 419-427. DOI: 10.1001/archgenpsychiatry.2011.15.
- Jivraj S, Nazroo J, Vanhoutte B, Chandola T. 2014. Aging and subjective well-being in later life. *J Gerontol Ser B Psychol Sci Soc Sci*, 69(6): 930-941.
- Lin Z. 2020. COVID-19 leads to dramatic unemployment, young people suffer the most. *Economy*. Last updated 29 May 2020. URL: <https://news.cgtn.com/news/2020-05-29/COVID-19-leads-to-dramatic-unemployment-young-people-suffer-the-most-QSUcPNPJ0Q/index.html> (access date: 30.07.2020).
- Naik A. 2020. As India's lockdown ends, a mental health crisis is just beginning. *World Economic Forum*. URL: <https://www.weforum.org/agenda/2020/05/indias-lockdown-ends-mental-health-crisis-beginning/> (Access date: 12.07.2020).
- Panchal N, Kamal R, Orgera K, Cox C, Garfield R, Hamel L, Munana C, Chidambaram P. 2020. The Implications of COVID-19 for Mental Health and Substance Use. URL: <https://www.kff.org/coronavirus-covid-19/issue-brief/the-implications-of-covid-19-for-mental-health-and-substance-use/> (access date: 29.07.2020).
- Press association. 2020. COVID-19 patients with high stress hormone levels at greater death risk: Lancet study. *Deccan Herald*. URL: <https://www.deccanherald.com/science-and-environment/covid-19-patients-with-high-stress-hormone-levels-at-greater-death-risk-lancet-study-851310.html> (access date: 07.07.2020).
- Raju J, Asirvatham R, Chithra RA. 2020. Effect of Covid-19 pandemic lockdown on mental health and its correlation with physical health among healthy working adults: a quantitative study. *BSJ Health Sci*, 3(3): 82-87.
- Regan H, Mitra E, Gupta S. 2020. Millions in India under coronavirus lockdown as major cities restrict daily life. *CNN*. URL: <https://edition.cnn.com/2020/03/23/asia/coronavirus-covid-19-update-india-intl-hnk/index.html> (access date: 12.07.2020).
- Rubin GJ, Wessely S. 2020. The psychological effects of quarantining a city. *BMJ*. 28(368): 313.
- Schwartz ND. 2020. Coronavirus Recession Looms, Its Course 'Unrecognizable'. *The New York Times*. URL: <https://www.nytimes.com/2020/03/21/business/economy/coronavirus-recession.html> (access date: 11.07.2020).
- Shah K, Kamrai D, Mekala H, Mann B, Desai K, Patel RS. 2020. Focus on mental health during the coronavirus (COVID-19) pandemic: Applying learnings from the past outbreaks. *Cureus*, 12(3): 7405. DOI: 10.7759/cureus.7405.
- Sharma A. 2020. Coronavirus triggers mental health crisis in India. *Coronavirus triggers mental health crisis in India*. URL: <https://www.dw.com/en/coronavirus-triggers-mental-health-crisis-in-india/a-54011738> (access date: 12.07.2020).
- Sharma K. 2020. India's unemployment at record high amid tough COVID-19 lockdown. *Asian Review*. Last updated May 8 2020. URL: <https://asia.nikkei.com/Economy/India-s-unemployment-at-record-high-amid-tough-COVID-19-lockdown> (access date: 29.07.2020).
- Shigemura J, Ursano RJ, Morganstein JC, Kurosawa M, Benedek DM. 2020. Public responses to the novel 2019 coronavirus (2019 - nCoV): mental health consequences and target populations. *Psychiatry and Clin Neurosci*, 74(4): 281-282. DOI: 10.1111/pcn.12988.
- Srivastava R, Nagaraj A. 2020. No way back: Indian workers shun city jobs after lockdown ordeal. URL: <https://www.reuters.com/article/us-health-coronavirus-india-migrants-trf/no-way-back-indian-workers-shun-city-jobs-after-lockdown-ordeal-idUSKBN234054> (access date: 12.07.2020).
- Stonea AA, Schwartz JE, Brodericka JE, Deatonc A. 2020. A snapshot of the age distribution of psychological well-being in the United States. *PNAS*, 107(22): 9985-9990. DOI: 10.1073/pnas.1003744107.
- Taylor SE. 2006. Tend and befriend: Biobehavioral bases of affiliation under stress. *Curr Dir Psychol Sci*, 15(6): 273-277.
- Thejesh GN. 2020. Non Virus Deaths. *COCID-19 India*. URL: <https://thejeshgn.com/projects/covid19-india/non-virus-deaths/> (access date: 12.07.2020).
- Upadhyay R, Singh S, Singh B. 2020. Psychological Impact of

- Quarantine Period on Asymptomatic Individuals with COVID-19. URL: <https://ssrn.com/abstract=3599773> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3599773> (access date: 01.07.2020).
- Walter K. 2020. COVID-19 lockdown having an impact on adolescent mental health. HCP Live. Updated June 2020. URL: <https://www.mdmag.com/medical-news/covid-19-lockdown-adolescent-mental-health> (access date: 06.07.2020).
- Wang Y, Xu B, Zhao G, Cao R, He X, Fu S. 2011. Is quarantine related to immediate negative psychological consequences during the 2009 H1N1 epidemic? *Gen Hosp Psychiatry*, 33(1): 75-77.
- Werber C. 2020. Women are struggling more with mental health under lockdown than men. URL: <https://qz.com/1853394/lockdown-is-damaging-mental-health-but-only-for-women/> (Access date: 02.07.2020).
- WHO. 2020. Europe. Mental health and COVID-19. URL: <https://www.euro.who.int/en/health-topics/health-emergencies/coronavirus-covid-19/technical-guidance/mental-health-and-covid-19> (access date: 09.07.2020).